

Delavska enotnost

GLASILO GLAVNEGA ODBORA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Leto V. — št. 25.

Ljubljana, 24. junija 1949

Mesečna naročnina 12 din. Izvod 3 din

V zadnjih dneh borbe za polletni plan

V borbi za čimprejšnjo doseganje polletnih in letnih planov so delovni kolektivi Slovenije sprejemali tekmovne obveznosti za II. kongres ZSS in kongrese raznih strok, številni med njimi pa so sprejeli tudi sklep, da bodo tekmovanje za isto vremo nadaljevali vse do izpolnitve polletnega in letnega plana.

V kolektivih, kjer so začeli z živim tekmovanjem in z revolucionarnim izpolnjevanjem vseh sprejetih obveznosti pod vodstvom uprave, povezane s partijsko in sindikalno organizacijo, so plan že dosegli in se borijo, da bi ga čim više presegli.

Plana pa še niso dosegla tista podjetja, ki so odvisna od uvoza in pa podjetja, kjer imajo sicer vse pogoje za izpolnitev plana, nimajo pa dovolj načrtnega dela in ne najdejo načinov, da bi pospešili proizvodnjo.

V poročilih o dnevnem izpolnjevanju plana, katera pošiljajo podjetja Glavnemu odboru ZSS, so zanimive številke o izpolnjevanju dnevnih planov: en dan se dvigne do 100 in celo nad 100%, drugič zopet občutno padejo, kar dokazuje, da je v teh podjetjih šibka notranja organizacija. Zelenarna Štore je izpolnila 20. VI. plan po količini 174%, po vrednosti 174%, 16. VI. pa po količini 65% po vrednosti 65,1%. Vse sindikalne organizacije, katerim je to neenakomerno izpolnjevanje plana znano, morajo poiskati vzroke tega nihanja in upravi ter kolektivu pomagati, da bodo izkoristili vse možnosti, kajti s hitro akcijo in odpravo pomanjkljivosti lahko še marsikatero podjetje pravočasno doseže in preseže svoj polletni plan. Dokaz za to je usnjarna Lenart v Slovenskih goricah, kjer so bili prepričani, da ne bodo mogli izpolniti polletnega plana zaradi okvare stroja. Po nedavni konferenci direktorjev pa so začeli odločneje reševati vprašanje delovne discipline in izpolnitve plana; obvezali so se, da bodo izpolnili polletni plan do 28. junija in plan je bil izpolnjen že 17. junija. Prav tako je pred rokom izpolnila polletni plan ljutomerška usnjarna.

Najslabše izpolnjujejo naše tovarne plan po asortimanu, kar silno škoduje našemu gospodarstvu, ker so podjetja medesebojno odvisna.

Do sedaj so izpolnili polletno plansko nalogo že številni naši kolektivi, tem pa se dnevno pridružujejo novi. V številnih podjetjih, kjer je sedaj vprašanje izpolnitve plana napeto, bi tega ne bilo, če bi se vesekoli borili za dnevno, dekadno in mesečno izpolnjevanje plana. Podjetja

pa, ki so navezana še na uvoz, morajo poživiti novatorsko gibanje in osvojiti še več novih domačih artiklov.

Nekatera podjetja navajajo kot vzrok za neizpolnjevanje plana pomanjkanje delovne sile, na drugi strani pa statistika izkazuje še vedno previsok odstotek izostankov. Število neopravičenih je sicer padlo, dočim je število opravičenih poskočilo. To opozarja, da je treba vprašanje delovne discipline reševati odločneje, s čimer se bo omililo tudi vprašanje delovne sile. Okrepiti je treba tudi notranjo delovno disciplino, delo načrtno organizirati, da bo slednji delavec vedel, kje bo prišel za delo, ko pride na delo. K dvigu delovne discipline bo precej pripomoglo seznanjanje delavcev z ukrepi ljudske oblasti za kršilce delovne discipline in dosledno izvajanje teh ukrepov. Naši rudarji prav dobro vedo, kakšne so materialne posledice neopravičenih izostankov — danes jih imajo le še 0,95%. Zato pa se je dvignila tudi proizvodnja. Do sedaj je že 5 rudarskih kolektivov izpolnilo polletni plan. Prvemu, šentjanškemu rudniku so sledili drugi. 21. junija so stopili v drugo leto petletke tudi rudniki Senovo, Liboje in Trbovlje.

Uspehi tekmovanja v rudarstvu so prav v tem, da je tekmovanje pri njih nepretrgano vse do izpolnitve letnega plana. Na kongresu v Beogradu so rudarji sklenili, da bodo izpolnili proizvodni plan do 29. novembra. Jamstvo za to je dejstvo, da so njihove obveznosti na zahtevo republiškega odbora tako direktije kot posamezni obrati vnesli v svoj operativni plan, zato obveznosti izpolnjujejo redno mesečno, s čimer je zagotovljena izpolnitev plana po sprejeti obveznosti do 29. novembra. Okrepiti delovni polet in izpolniti to obveznost, pomeni izpolniti letni plan in ga preseči. V rudarstvu so razdelili plan na vsakega rudarja posebej in rudarjem na terenu prikazali, kako je treba plan tudi izpolniti. Uspeh takšnega dela je najbolj viden na Senovem, kjer so lani zelo težko izpolnjevali plan, medtem ko so letos že v prvem polletju med tistimi, ki delajo za drugo polletje. V naših rudarskih kolektivih so sprejeli ogromne individualne obveznosti, samo rudnik Zagorje bo nakopal 13.040 ton premoga.

Kolike važnosti so za povečanje proizvodnje novi načini dela, zlasti brigadnega načina dela, je primer tovarne gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju, kjer jim je prav uvedba brigadnega načina dela omogočila, da so izpolnili polletni plan 23 dni pred rokom. Drugi dokaz pa

sta rudarski številki 216 in 194 v Trbovljah, ki tudi delata za drugo polovico petletke. V te številke pa niso sprejeli le najboljših rudarjev, ampak tudi nedisciplinirane, brez pravega čuta odgovornosti, toda brigada jih je prevzgojila v prave socialistične borce za plan.

Kolektivne in individualne obveznosti so dolžna podjetja vnesti v svoje operativne plane in tako delavstvu prikazati, da je izpolnjevanje teh obveznosti hkrati naloga tudi vodstva podjetja. Tako uprave kot sindikalne podružnice morajo v borbi za plan skrbeti za pravilno tarifno politiko, realne norme in povečati skrb za delovnega človeka, predvsem pa pobijati oportunistem, pa najsi se pojavi v kakršni koli obliki in kjer koli. Veliko bodo prispevali k izpolnitvi plana novi delovni načini, prenašanje delovnih izkušenj iz podjetja v podjetje in popularizacija najboljših delavcev.

O važnosti načrtnega dela navajamo primer naših železnic, ki zaradi zavlčevanja pri izpraznjevanju vagonov, zlasti na Jesenicah, ne morejo drugim podjetjem pravočasno dostavljati vagonov. Prometno transportna služba izpolnjuje svoj plan, v gradbeni službi pa bodo železnice plan celo predčasno izpolnile. Večje težave so v delavniški službi, ki nastajajo zgolj zaradi birokratizma. Lokomotivska služba bo izpolnila plan kljub težavam v materialu in prav tako strojna služba — kurilnice.

Republiška kovinska industrija ne bo izpolnila plana 100%, ker borba za material ni bila vesekoli dovolj odločna in zaradi nedosednosti v disciplini. S premagovanjem različnih oportunistov bi lahko marsikaj izboljšali.

V lesni in gozdarski industriji se je izboljšalo izpolnjevanje plana prav zaradi delovnih akcij frontnih brigad, težave so le še s spravilom. Znatno so pospešile delo nakladalne rampe. Do konca junija bodo uvedli v celotni gozdni proizvodnji brigadni način dela. Frontne gozdne brigade pa so z dobrim vzgledom vplivale na delovno disciplino stalnih gozdnih delavcev, katerih disciplina se že izboljšuje. Frontne brigade pa so odločno posegle tudi v norme v gozdni proizvodnji. Kljub neizvežbanosti so dosegle in presegle norme stalnih delavcev, kar dokazuje, da so bile norme ne samo realne, ampak celo prenizke. Frontne brigade pa so poleg gospodarskega pomena tudi nov političen dokaz, kaj zmorejo ljudje, graditelji socializma v novi Jugoslaviji, ki se z ljubeznijo poglabljajo v delo in katere vodi takšna Partija kot je naša.

Valjarna v Štorah izpolnila polletni plan

Zvesti svojim tekmovnim obveznostem so valjarji v Zelenarni Štore napeli vse sile, da bi prvi izpolnili planske naloge. Vendar so jih v izpolnitvi polletnega plana prehiteli za nekaj dni martinjarji. Toda valjarji so kljub remontu peči, ki jih je pri planu zaviral, zavihali rokave in še bolj prišli za delo. Uspeh ni izostal. V petek 17. VI. t. l. so v prvih jutranjih urah oznanili svojo zmago z izvršitvijo polletnega plana. Zopet je prednjačil v tekmovanju s svojo izmenjo mojster Zupanc Anton, ki ima največ izkušenj pri organizaciji dela in zna ljudi svoje posade najbolj navdušiti za neumorno borbo. Pri tej priliki je treba omeniti, da bo treba še sindikalni pododbor v valjarni poživiti, potem bodo imeli mojstri in brigadirji lažje delo. Lepši pa bodo tudi uspehi valjarne, ki beleži že vsa leta po osvoboditvi tako lepe delovne uspehe.

23 DNI PRED ROKOM SO APNENIČARJI RUDNIKA ZAGORJE IZPOLNILI POLLETNI PLAN

V prvem četrtletju letošnjega leta je beležil delovni kolektiv apnenic rudnika Zagorje uspehe, kakršnih doslej še ni imel, k čimer je največ pripomoglo tehnično vodstvo.

Ko so na množičnem sestanku razpravljali o obveznostih za II. kongres Zveze sindikatov Slovenije, so vsi enodušno sklenili, da bodo izpolnili polletni plan do 27. junija t. l., to je 3 dni pred rokom!

Največja obveznost tega kolektiva pa je, da bodo do 29. novembra izpolnili letni proizvodni plan.

SAP Ajdovščina dela za drugo polovico leta 1949 in se bori za izpolnitev plana 29. novembra

Tudi Slovenija avto-promet (SAP) Ajdovščina se s svojim kolektivom uvršča med tista podjetja, ki so prešla v ofenzivo za izpolnitev letnega plana do 29. novembra. Polletni plan avtobusnega prometa so izpolnili 32 dni pred rokom. Ta uspeh je sad delovnega kolektiva, ki uspešno odstranjuje vse zapreke, ki bi ovirale moten potek prometa. 30 odstotkov

prihranka na gorivu je tudi lep prispevek k izgradnji socializma.

IZPOLNITEV POLLETNEGA PLANA V PREDILNICI PODJETJA IBI KRANJ

Delovni kolektiv predilnice Industrije bombažnih izdelkov v Kranju-Priskovo je dne 17. VI. t. l. ob 22. uri izvršil svoj polletni plan in s tem izkazal vso predanost in zaupanje našemu najvišjemu vodstvu z maršalom Titom na čelu.

Borba za petletni plan je težka vseljidska bitka, prav taka, kakršna je bila med narodnoosvobodilno vojno. Zmagati v tej bitki pomeni zagotoviti pogoje za hiter dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi, za dvig blaginje naših delovnih ljudi, za hitro zgraditev srečne prihodnosti, ki jo mi vsi želimo. E. Kardelj

Premogovnik Senovo dela že za II. polletje

Premogovnik Senovo si je v torek 21. t. m. ponoči priboril veliko zmago na gospodarskem polju, dosegel je polletni plan proizvodnje. Doseženi uspeh je toliko pomembnejši, ker je omenjeni rudnik prvi med večjimi slovenskimi premogovniki, ki bodo uspešno zaključili polletni plan.

Uspeh je plod velikih naporov celotnega delovnega kolektiva. Posamezne delovne skupine so se s polum zagrizle v »črni kamen« ter ga neprestano kršile kos za kosom. Nobena skupina ni hotela zaostajati za sotovariši in razvijalo se je zdravo tekmovanje — pa ne samo to — tudi posamezniki so jeli prevzemati obveznosti in število teh je raslo iz dneva v dan. Stalni napredek premogovnika ponazorjuje sledeče številke: dosežena stopnja proizvodnega plana v mesecu januarju 103,4%, v februarju 102,9%, v marcu 104,1%, v aprilu 104,9%, se je dvignila v maju na 106,4 ter je bila v tekočem mesecu do 21. t. m. (t. j. do dneva izpolnitve polletnega plana) dosegla 112,5%. Na prvi pogled bi človek sodil, da presček v maju ter v tekočem mesecu ni stvar in da so to umetno zvišane številke. Da temu ni tako, govore tiste tone premoga, ki so jih nakopali senovški rudarji v svojem prostem času ob sodelovanju prostovoljnih frontnih brigad iz Ljubljane. V maju je bilo s prostovoljnimi delom nakopanih okoli 1000 ton premoga in je bil s tem dvignjen odstotek proizvodnega plana od 102,1% na 106,4%; v juniju je bilo na isti način nakopane okoli 1000 ton premoga, in to že v prvih 20 dneh in s tem je bil dvignjen doseženi odstotek od 104,5% na 112,5%.

Te številke jasno govore o uspelem in zdravem delovnem poletju senovskega kolektiva, o vestnem izpolnjevanju zadanih nalog in prostovoljnih obveznosti. Visoke odstotke dosežene proizvodnje so zapisale žuljave roke

prostovoljcev: K. Kozinca, I. Kmeteca, inž. B. Peternela, M. Molana, I. Salmiča, F. Planinška, F. Medveška, I. Kostreva, A. Gučka, C. Stravs, F. Jermena, J. Kneza, F. Viranta, F. Škoberneta, R. Bazarija, A. Severkarija, I. Pleterkega, F. Gobca in S. Mlinariča, ki z vso voljo izpolnjuje svoje obveznosti, da bodo do 29. novembra nakopali okoli 5000 ton premoga, ter ostalih članov sindikata, ki so se zavezali, da bodo delali na proizvodnji vsako tretjo nedeljo in to do izpolnitve letnega plana.

Rudarji iz Senovega zagotavljajo, da bodo še nadalje vztrajali v dosežanju poletu, kljub temu, da morajo premagovati umetno ustvarjene zapreke zaradi izdajstva klevetnikov našega delovnega ljudstva.

»Ne bomo ohranili samo proizvodnje na sedajni višini, ampak se bomo trudili tudi za izpolnjevanje plana priprav, da bomo tudi tega še nadalje presegli (sedaj 102%)!« pravijo senovški rudarji, »kajti podli informbirojevci bodo s svojim zadržanjem samo pospešili naše korake za popolno osamosvojitve in dosegre srečne bodočnosti — socializma!«

PROSTVOLJNA ŽELEZNIŠKA BRIGADA DRUGIČ MED RUDARJI NA SENOVEM

Zaradi velikih potreb proizvodnje premoga organizirajo sindikati in Fronta prostovoljno delo tudi v rudnikih. Ljubljanski železničarji so bili v nedeljo že drugič v rudniku Senovo. Železniška brigada je naložila in izklopala v dopolndanskem delu 150 ton premoga. Pri delu so se najbolj odlikovali Prečni Rajko, Koren Anton, Sojer Viljem, Škubič Anton, štirikratni udarnik Florjan, Mejač, kakor tudi kolektiv iz Visoke stavbe. Skupno z železniško brigado so delali tudi najboljši rudarji.

Tudi celjski kolektivi ne zaostajajo za drugimi

Delovnemu kolektivu Zelenarne v Štorah, ki je prvi dosegel polletni plan so se pridružili še novi celjski kolektivi. Tako je Tovarna sadnih sokov in marmelade dosegla plan 16. t. m.

16. junija je izpolnil svoje polletne naloge tudi rudnik Pečovnik. Tem pomembnejša je velika zmaga pečovniških rudarjev, saj so v tekmovanju slovenskih rudniških skupine 3 zasedli drugo mesto. Delovno zmago so dosegli celo štiri dni pred rokom kakor so si zadali.

Ob tem velikem dogodku je kolektiv sprejel novo obveznost, da bo celotni plan dosegel do 29. novembra.

Kamniški usnjari hočejo preseči polletni plan za 3%

Ko bodo te vrstice natiskane, bo delovni kolektiv tovarne usnja v Kamniku že slavil svojo zmago — dosežen bo polletni plan pri izdelavi, v petek pa bo že druga zmaga, plan bo že za tri odstotke presežen. To so sadovi požrtvovalnega dela naših delavcev in delavk in njihove železne volje, da dosežejo polletni plan in ga tudi presegajo za 3 odstotke.

Na množičnem sestanku delavstva 17. junija je šef plana tovarne tolmačil plan in nam nakazal pot, kako ga bomo dosegli in tudi presegli. Podaljšati moramo delovni čas, pa bo proizvodnja višja in zmaga naša. Čeprav naši delavci ves teden pridno delajo, so sklenili, da bodo delali na nedeljo 19. junija. Ta svoj sklep so disciplinirano

izvedli in v nedeljo dosegli dnevni plan.

Sedaj čakajo dneva, ko bo objavljen dan proe zmage — dosege polletnega plana pri izdelavi, a še bolj se veselijo dneva, ko bo objavljena zmaga, da so za 3 odstotke presegli polletni plan.

Steklarna Rogaška Slatina izpolnila polletni plan

Delovni kolektiv steklarne v Rogaški Slatini je kljub velikim naporom dosegel polletni proizvodni plan že 22. junija, to je osem dni pred rokom in pet dni pred zadano obveznostjo, ki so jo sprejeli v počastitev II. kongresa Zveze sindikatov Slovenije. Plan so izpolnili po količini in vrednosti.

2500 prostovoljnih ur v štirih dneh za izpolnitev polletnega plana

Delovni kolektiv tovarne emaljirane posode v Celju se dobro zaveda važnosti predčasne izpolnitve polletnega plana in s tem tudi prve polovice petletnega plana, zato je sprejel obveznosti za prostovoljno delo v obratih.

Ker je kolektiv navezan na uvoženo pločevino in je razne informbirojevske države namerno niso pravočasno pošiljale in s tem otežkočile izvedbo plana, je delovni kolektiv prišel za prostovoljno delo.

Razvila se je živahna agitacija po vsem obratu in odziv je bil močan, kar dokazuje to, da je v štirih dneh bilo opravljenih 2500 od 15 do 18. junija pa celo 2879 prostovoljnih ur. Razgibanost se je razširila, oddelki si medesebojno napovedujejo tekmovanje o čimprejšnji izpolnitvi plana.

Delovni kolektiv hoče s tem dokazati, da ga vse klevete in laži, naperjene proti naši državi, ne morejo omajati v njegovem delu za izpolnitev plana in s tem izgradnjo socializma.

Pravici do Slovenske Koroške in odškodnini za škodo, povzročeno med vojno, se ne bomo nikdar odrekli

Domala štiri tedne je trajalo v Parizu zasedanje Sveta zunanjih ministrov, ko so razpravljali o vprašanju Nemčije in o pogodbi z Avstrije. 20. junija, ko je bilo zasedanje končano, so predstavniki štirih vesilic: zunanji ministri Sovjetske zveze A. Višinski, ZDA Acheson, Anglije Bevin in Francije Schuman objavili poročilo o svojem delu in doseženem opozorilu.

Medtem ko se o povojni ureditvi Nemčije, o vzpostavitvi gospodarske in politične enotnosti Nemčije niso mogli sporazumeti in so to vprašanje odložili na poznejši čas, ko bodo nekateri podrobnosti še proučili, pa so se glede sklenitve mirovne pogodbe z Avstrijo načelno sporazumeli v naslednjem:

1. Avstrijske meje iz leta 1938 ostanejo nespremenjene.
2. Pogodba z Avstrijo bo določila, da mora Avstrija zagotoviti zaščito pravic Slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji.
3. Avstrija Jugoslaviji ne plača reparacij.
4. Sovjetska zveza bo prejela od Avstrije 150 milijonov dolarjev reparacij.

Z objavo poročila je postalo jasno vsem, da je Svet zunanjih ministrov skupno s predstavnikom Sovjetske zveze sprejel o tem vprašanju takšne sklepe, ki jih ni mogoče kvalificirati drugače, kot diktat proti zavezniški državi, s katerim se potrjuje krivice imperialističnega miru v Versaillesu. In če smo doslej v vseh naših upravnih zahtevah za popravilo avstrijsko-jugoslovanske meje in za reparacije od Avstrije vselej uživali podporo vlade Sovjetske zveze, nam je ta sklep razodel, da se sedaj tudi predstavniki Sovjetske zveze potepali vsa načela glede pravic malih narodov, ko so odrekli pravico do samoodlobe Koroškim Slovcem in se pridružili metodam kakršnih smo bili vajeni doslej le v odnosu med kapitalističnimi državami.

Še na zadnjem zasedanju namestnikov zunanjih ministrov v Londonu, je naša država pokazala vso voljo, da bi prišlo do razumnega sporazuma. Ki bi bil sprejemljiv za obe strani. To je naša vlada storila zato, da bi kljub svo-

jim upravičenim zahtevam doprinesla svoj delež k stvari miru v Evropi in pravilni rešitvi avstrijske pogodbe. Svet zunanjih ministrov je sedaj odločil drugače, ne da bi upošteval naše zahteve, ne da bi zaslišal jugoslovanskega predstavnika, medtem ko je avstrijski zunanji minister dr. Gruber v večkratnih razgovorih lahko obrazložil stališče svoje vlade.

Taka odločitev, za katero se je opredelil tudi predstavnik vlade Sovjetske zveze, pomeni za naše narode globoko žalitev, ker so s tem zanikali vse naše žrtve, ki so padle za osvoboditev slovenskega življa na Koroškem in s tem potrdili vse zločine, ropanja in požaranja Hitlerjevih fašističnih tolp po naši slovenski zemlji, ne da bi jim bilo treba povrniti najmanjši del škode, ki so jo povzročili našim narodom. Za ceno 150 milijonov dolarjev, za katero se je pogodil predstavnik Sovjetske zveze z zapadnimi državami, naj bi plačali naši narodi račune velikih.

In če se ob vsej dosedajni nezaslišani in divji gonji, ko vodstva Sovjetske zveze in držav Informbiroja klevečajo naše narode in naše vodstvo, ter nam očitajo, da se sporazumevamo z imperialisti, na tem primeru zamislimo, homo našli najbolj jasen odgovor, kdo je: mi ali tisti, ki nas klevečajo, zaplavali z imperialistične vode in se znašal na liniji najbolj sramotnih kupčij!

Naše stališče, ki ni stališče razbičajev mednarodnega sodelovanja, ni ni stališče trgovcev, ampak stališče ljudi, ki se neomajno drže načela, da je treba pri vsakem urejanju mednarodnih odnosov spoštovati pravice narodov do svobode, ostane nespremenjeno in jasno. To je postavila tudi izjava, ki jo je podalo ministrstvo za zunanje zadeve v imenu vlade FLRJ v kateri je na koncu rečeno »da se Jugoslavija ne bo nikdar odrekla svojim upravičenim ozemeljskim zahtevam do Slovenske Koroške, zahtevam po reparacijskih plačilih s strani Avstrije kot odškodnine za povzročeno škodo med vojno, kakor tudi ne drugim upravičenim zahtevam FLRJ do Avstrije.«

Z odpravljanjem napak bodo postale ekonomije orodje proti špekulaciji in vir boljše preskrbe

Pregled dela industrijskih ekonomij in ekonomij krajevnih ljudskih odborov v letošnjem prvem polletju je pokazal na vrsto napak in pomanjkljivosti, ki jih bodo morala vodstva ekonomij odpraviti čimprej in dati s tem ekonomijam tisti pomen, ki ga morajo kot del socialističnega poljedelstva predstavljati v našem gospodarstvu.

V Sloveniji imamo skupno 264 ekonomij, ki razpolagajo z 2857 ha zemlje. V veliki večini pa imajo te ekonomije slab pregled nad samim zemljiščem, saj se po statistiki in iz poročil vidi, da so upoštevale le 2097 ha zemlje. Plan proizvodnje so skupno izpolnile 93%, plan setve pa 70%. Poleg tega so vodstva ekonomij v pogledu setve in sajenja raznih kultur skoraj vsepovsod odstopala od plana in zapadla s tem v razne nepravilnosti. Gojiti žitarice na industrijskih ekonomijah, katerih namen je dopoljevati zajamčeno preskrbo, nima nikakega smisla, pa se je to kljub temu marsikje dogajalo. Prav tako napačno so ravnale tudi mestne ekonomije v Ljubljani-okolici, ki so na škodo zelenjave sejale razne žitarice, ki pa v bližini mesta ne pridejo toliko v poštev kakor zelenjava. Nepravilno je bilo tudi delo trboveljskih ekonomij, ki so pozabile na pester sortiment in naenkrat posejale ogromne površine solate. Ker sajenje solate ni bilo časovno porazdeljeno, je nekaj časa v Trbovljah preostajalo, slabo poseljavajo trgovske mreže in nepovezanost z drugimi krajevnimi ljudskimi odbori pa sta pripomogli, da se je mnogo solate pokvarilo v času, ko je v marsikaterem drugem kraju ni bilo dovolj.

Prav tako grobe napake so se dogajale tudi pri izkoriščanju investicijskih sredstev.

Ko so se planirale investicije za ekonomije v letošnjem letu, so se resorna ministrstva na vse načine potegovala, da bi jim bili zagotovljeni čim večji krediti. Ko pa danes pogledamo polletni položaj, ko bi morala biti skoraj vsa sredstva že izrabljena, je slika precej drugačna.

Ministrstvo za industrijo je porabilo

29% odobrene vsote za investicije na ekonomijah, ministrstvo za lesno industrijo in gozdarstvo 2,6%, ministrstvo za gradnje 26%, ministrstvo za komunalne zadeve 78% itd. Do 31. maja je bilo od 86 planiranih svinjakov dograjenih 19, od planiranih govejskih hlevov začetih 17, gotovih 3, in prav tako niso po planu zgrajeni kokošnjaki, silosi itd.

Vse te napake moramo v drugem polletju odpraviti. Pregled zemljišča, stroga blagovna evidenca, revizija kontrahantnih pogodb, so stvari, ki jih bodo morala izvesti vodstva industrijskih ekonomij in krajevnih ljudskih odborov.

Pri tem se moramo zavediti, da ni važna vloga ekonomij le zato, ker izboljšuje preskrbo našega delavstva in mu s tem dviga delovni polet, temveč so v političnem pogledu ekonomije močno orodje v borbi zoper vaško špekulacijo.

Vzemimo primer dveh direktorjev, ki ekusata dvigniti življenjsko raven svojega delavstva. Prvi direktor dviguje delavstvu plače in se ne briga za pravilno postavljene norme. Z denarjem, ki ga delavstvu preostaja, kupujejo delavci na vasi razne življenjske potrebščine, kar daje vaškim špekulantom vse možnosti, da še nadalje navijajo cene.

Drugi direktor skrbi za ekonomijo prav tako, kakor za podjetje, trudi se, da bi oskrbela ekonomija delavce z zelenjavo, krompirjem, maščobami, jajci in drugim, kolikor se največ da.

Vsakomur bo jasno, da je prvi primer pripomoček vaškemu špekulantom do denarnih sredstev, ki jih porabijo za nakup industrijskih predmetov v prosti prodaji, poleg tega pa jim dal tudi vse možnosti, da še nadalje razvijajo špekulacijo. V drugem primeru pa so bili delavci preskrbljeni z živilekimi proizvodi po nižjih cenah, obenem pa je to pripomoglo tudi k reguliranju cen na tržišču.

S tega stališča morajo gledati odgovorni na delo in pomen ekonomij in le delo v tej smeri bo zagotovilo socialističnemu sektorju na vasi potrebno vlogo.

Ustanovitev začasnih sindikalnih oblastnih odborov

V zvezi s sklepom Predsedstva Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije o formiranju sindikalnih oblastnih odborov je Predsedstvo Glavnega odbora Zveze sindikatov za Slovenijo na svoji seji dne 10. junija 1949 sprejelo naslednji

SKLEP

1. V vseh treh oblasteh LRS se osnujejočasni sindikalni oblastni odbori, ki nosijo uraden naziv: Zveza sindikatov Jugoslavije, Oblastni odbor, za oblast (naslov oblasti).
2. V Oblastni odbor ljubljanske oblasti se imenujejo: za predsednika: tov. Ganziti Rudolf; za člane: tov. Cehovin Franc, Labura Anton, Rome Dragica, Milek Franc in Pirnat Janez.
3. V Oblastni odbor mariborske oblasti se imenujejo: za predsednika: tov. Gričar Jože; za člane: tov. Zibert Ivan, Stropnik Ignac, Brolih Jernej.
4. V Oblastni odbor goriške oblasti se imenujejo: za predsednika: tov. Stružnik Alojz; za člane: tov. Somrak Ciril, Juren Marko, Leban Franc in Bajželj Ivanka.
5. Navedeni odbori začno z delom takoj in morajo izvesti volitve v sindikalne oblastne odbore najkasneje do konca novembra t. l.

Za gostinstvo in turizem je treba mobilizirati in izgrajevati vse več novih kadrov

Drugi kongres sindikata gostinstvo-turistične stroke v Zagrebu je bil pregled dela tega sindikata, njegovih uspehov, nalog in tudi napak.

Predsednik Zveznega komiteja za turizem in gostinstvo tov. Vladimir Velevič je med drugim poudaril, da bo treba v gostinstvu mobilizirati in zgraditi odgovarjajočo visoko kvalificirani kader. Zato so naši sindikati in ljudska oblast poskrbeli za vse možnosti, da se delavci usposobijo na tečajih in šolah. V tem pogledu so dosegli uspehe predvsem tisti kolektivi, kjer je tesna povezava delavstva s sindikalno podružnico. Opozoril je tudi na visok odstotek lomov, ki se dogajajo zaradi malomarnosti vodstva in delavcev; treba bo bolj čuvati ljudsko imovino. Končno je pozval delavce, da stalno skrbijo za politično in strokovno dviganje kadrov, za nov odnos do dela, boljše delovno disciplino, štednjo in širjenje socialističnega tekmovanja.

Minister za trgovino in preskrbo LR Hrvatske in član CK KPH Dušan Čelič je pri govoru o porastu števila turističnih objektov in števila turistov od osvoboditve do danes, med drugim dejal, da so prihajali v naša letovišča od inozemcev predvsem turisti iz držav ljudske demokracije, zlasti Českoslovaške. Leta 1947 je bilo pri nas na oddihu 54.948 inozemcev; od teh 18.653 Českoslovač; leta 1948

skupno 32.480, od teh 14.780 Českoslovačkov. Padec turistov iz držav ljudske demokracije je povzročila resolucija Informbiroja, zaradi česar so pristaži Informbiroja svojim delovnim ljudem onemogočili ugoden oddih in spoznavanje naših narodov, v strahu, da bi njihovi ljudje ne videli dejanskega stanja, to je neresnico in laži, katere govorijo proti nam.

Po govoru zastopnika CO ZSJ, je predsednik Centralne uprave podal poročilo o delu Centralne uprave sindikata gostinstvo-turistične stroke, od I. do II. kongresa. Najprej je govoril o organizacijskih vprašanjih, nato pa o vlogi in delu sindikatov za izboljšanje življenjske ravni naših delovnih ljudi in organizaciji letnega dopusta. Kako je članstvo kljub raznim pomanjkljivostim izpolnjevalo preden postavljene naloge, zlasti po sklepih V. kongresa KPJ in sprejetju uredbe o ustanavljanju delavsko-uslužbenih restavracij, se najbolje vidi iz števila novo ustanovljenih restavracij, katerih število je leta 1948 v primeri z letom 1946 naraslo za 586%, število obrokov za 626%, število abonementov pa za 539%. Iz tega sledi, da je bil petletni plan delavsko-namembenskih restavracij in menz izpolnjen v dveh letih z 227%, to se pravi več kot dvakrat presežen.

Ko je govoril o borbi za dvig strokovnih kadrov, je dejal, da je bilo leta 1947 usposobljenih 2800 polkvalificiranih in kvalificiranih kadrov, leta 1948 pa 5706. V gostinstvo-turističnih tehnikumih in nižjih šolah se je leta 1948-49 šolalo okoli 900 učencev; v gostinski mreži je bilo leta 1948 okoli 1400 učencev v gospodarstvu, kar je v primeri z zakonom o učencih v gospodarstvu z ozirom na kvalificirane delavce premočno in bi moralo znašati najmanj 5900 učencev. Najmanj je učencev za kuharsko stroko, katerih pa najbolj primanjkuje. Da bi odpravili napake pri dviganju kadrov, so sklenili, da bodo hotele po republikah uporabili kot poskusne šole, kjer bodo vršili vsa dela v podjetju učenci v gospodarstvu, seveda pod vodstvom strokovnjakov.

Referent je govoril tudi o znižanju polne lastne cene, ureditvi tarifnega vprašanja in kulturnoprosvetnem delu.

Izboljšajmo preskrbo našemu delavstvu

Ze večkrat smo pisali in govorili, kako razne napake, pomanjkljivosti in zastoji v našem preskrbovalnem aparatu ovirajo naše delovno ljudstvo pri njegovem delu in naporih za plansko socialistično graditev naše države.

Tem napakom, proti katerim se posebno borita naša ljudska oblast in Partija, je največkrat vzrok birokratsko in neodgovorno poslovanje forumov, ki so odgovorni za pravilno razdeljevanje nakaznin in osnovnih življenjskih potrebščin. To nam potrjuje tudi ponoven primer nepravilne delitve živileških in industrijskih kart, ki se je primeril ta mesec v rudniku Velenje.

Prva napaka, ki jo je napravil KLO Velenje, je bila, da je zaradi zakasnelih in nepopolnih spiskov prejel za mesec junij od ministrstva za trgovino in preskrbo premočno število živileških nakaznin. Pri delitvi teh pa je zagrešil še drugo nepravilnost, ko je v prvi vrsti razdelil nakaznice železničarjem in njihovim svojem prezrl za priortetno rudarjem, ki imajo zaradi svojega težkega in odgovornega dela. Rudarje je oskrbel KLO Velenje z nakaznicami le 90%, njihove družine pa sploh ne.

Nepravilnosti pa so se dogodile v rudniku Velenje tudi pri delitvi kart za tekstilije. To napako je zakrivila malomarnost ljudi v oddelku za preskrbo v upravi rudnika Velenje. Namesto da bi te karte razdelili tako po predpisih, namreč le delavcem in namoščencem, ki so že več kot tri mesece v službi, jih je oddelk delil kar po vrsti, kot so rudarji prihajali v pisarno. Tako so si zagotovili karte vsi tisti, ki so šele začeli z delom v rudniku, brez njih pa je ostalo precej starih rudarjev, ki nimajo navade, da bi se rinili v ospredje in zahtevali to, kar jim itak pripada.

Vse te napake škodujejo naši planski graditvi, najbolj nepravilno pa je to, da zvratača KLO kakor tudi podjetje, potem ko sta napako že zakrivila, vso krivdo na naše višje forume, češ, da jim je MTP dodelil premočno število živileških in industrijskih nakaznic. S tem po krivici rušijo ugled ministrstva in naše ljudske oblasti, namesto da bi z vestnim opravljanjem službe zagotovili našim delavcem to, kar jim pripada.

Mladina V. gimnazije v Ljubljani se je dobro pripravila za izpit dela

Dne 13. junija se je V. gimnazija na Poljanah v Ljubljani z 90% izpolnitvijo mobilizacijskega plana za mladinske delovne brigade uvrstila med najboljše ljubljanske šole. To potrjuje tudi statistika, ki na sprednji strani šole zavzema skoraj ves prostor na zidu. Ze 21. junija je bil mobilizacijski plan izpolnjen s 109%, 66% vseh mladincev in mladink V. gimnazije nam bo s svojim delom na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« se en porok, da bomo lahko s lastnimi silami zmagali v izgradnji socializma.

Mladinska organizacija V. gimnazije je na svoje delo med letom lahko ponosna. Največ zaslug za uspehe imajo gotovo mladinski aktivisti, ki so z uspešnim političnim delom mobilizirali mladino za razne akcije.

Uspešne so bile že prve delovne akcije na Dolenjski cesti, kjer se je v treh akcijah udeležilo dele 651 mladincev in mladink.

Zborovanja, ki so jih organizirali za ustanovitev brigade, ki bo šla na avtomobilsko cesto, so bila po taki dobri pripravi uspešna. Na prvem zboru so pregledali in sprejeli obveznosti, da bo vsak brigadir dobil še enega člana v brigado, na drugem se je brigada formalno, tretji zbor pa je pokazal, da je brigada že močan in strnjen kolektiv.

Toda vse to delo ni bilo brez težav. Nekaj dijakov je s parolami, da bo trajalo delo skozi vse počitnice, torej dva meseca, pokušalo odvračati ostale. Seveda so v izmiselnju in širjenju takih parol prednjačili »cvekarji«, ki so slab učni uspeh okrasili še z raznimi moralnimi prekrškmi. Toda sekretariat je hitro in uspešno zatrl take in podobne parole.

Da so bili njihovo delo in napore res uspešni, pa nam dokazuje dejstvo, da se je za letošnje delovne akcije prijavilo veliko večje število dijakov kakor v lanskem letu in kakor jih je bilo po planu predvidenih.

Popravljeni poljedelski stroji jamčijo uspeh pri žetvenih delih

Po uspešno zaključenih setvenih delih so se poljedelske strojne postaje v vsej državi začele pripravljati na letošnje delo, predvsem na pravočasno žetev. Važen pogoj za uspeh pri tem delu so popravljeni stroji in poljedelsko orodje. V Sloveniji so poljedelske strojne postaje popravile 85% strojev, najboljše uspehe so dosegle strojne postaje v Murški Soboti, Brežicah in v Celju, kjer so ta dela že zaključili.

Poljedelske stroje državnega, združnega in privatnega sektorja popravljata dve veliki centralni delavnici, v Ljubljani in Mariboru. Na državnih posestvih v Kočevju, Ajdovščini in v Novem mestu pa popravljajo delavnice zadrudne in privatne stroje z materialom iz lokalnih virov. Prav tako izdelujejo tudi kovinske tovarne v Lescah in v Trzinu v vedno večjem številu nože za kosilne stroje, tovarna v Zrečah pa kovinske dele za pluge. Posamezne dele, ki so potrebni za popravilo poljedelskih strojev, izdelujejo tudi v številnih lokalnih delavnicah in tovarnah in njihova kakovost prav nič ne zaostaja.

II. kongres Svetovne sindikalne federacije v Milanu

mobilizacija širokih množic za demokratične pravice delovnih ljudi in utrditev enotnosti delavskega razreda

29. junija se bo v Milanu začel II kongres Svetovne sindikalne federacije, ki bo pregledal delo in uspehe Svetovne sindikalne federacije od njenega I. kongresa. Razpravljal pa bo tudi o delu posameznih sindikalnih central, o ustanavljanju strokovnih oddelkov, o politiki in borbi SSF za ohranitev miru in demokratičnih pravic ter o delu sindikatov v državah Azije, Avstralije, Afrike in Latinske Amerike.

Kongresa se bodo udeležili tudi predstavniki Zveze sindikatov Jugoslavije s tov. Djuro Salajem na čelu.

Štiri leta bodo skoraj minila, odkar je bila na kongresu v Parizu leta 1945 ustanovljena Svetovna sindikalna federacija. Ustanovitev Svetovne sindikalne federacije, ki je združila okrog sebe večino sindikatov iz vsega sveta, milijone delavcev in namoščencev ne glede na njihovo rasno in narodno pripadnost in ne glede na njihovo politično in versko prepričanje, je pomenila velik uspeh v zgodovini delavskega gibanja in največjo pridobitev delavskega razreda.

Ze ob svoji ustanovitvi je SSF združila nad 60 sindikalnih central, ki so štelo nad 65 milijonov članov. Ves ta čas od svojega I. kongresa je SSF dosegla ogromne uspehe, ko je v borbi proti vedno bolj rastoči delovnosti imperialističnega tabora opozarjala delavski razred na nevarnost nove vojne, katero pripravlja imperialistični tabor. Zato je SSF pozivala široke ljudske množice, včlanjene v sindikatih, na aktivno borbo za mir, proti reakciji in fašizmu. Enoten nastop vseh članov SSF proti Francovemu fašističnemu režimu v juliju in avgustu 1946 je bil eden izmed prvih njenih večjih akcij. Tej je sledila še cela vrsta drugih, ko je SSF nastopila v obrambo pravic delavskega gibanja v Grčiji, Portugalski, Iranu, Indiji in drugih državah, ko si je prizadevala za ustanovitev svobodnih sindikatov v Nemčiji in na Japonskem, ki so odigrali pomembno vlogo pri demokratičnem in razorožitvi teh držav. Končno pa je SSF aktivno sodelovala tudi pri delu Svetovnega kongresa pristašev miru in predložila celo vrsto dragocenih predlogov, ki so bili, kakor vemo, soglasno sprejeti. Prav tako pa se je stalno borila za pravice delovnih ljudi v OZN, ko je pred gospodarskim in socialnim svetom zahtevala: enako plačilo za enako delo moških in žena, ko je zahtevala ukinitve rasnih razlik in svobodo sindikalnim gibanjem v kapitalističnih državah.

Osrednja njena borba pa je bila borba za mednarodno enotnost delavskega razreda. Zato je imperialistični tabor že od vsega začetka poskušal, kako bi razbil to enotnost. Pri vsem tem razlijaškem delu proti SSF, da bi onemogočili njeno delovanje in jo v končni fazi podminirali od znotraj, so se posluževali reakcionarnih voditeljev angleškega in ameriškega sindikalnega gibanja, ki so vseskozi nastopali kot sovražniki delavskega razreda, kot sovražniki njegove enotnosti, popolnoma v službi mednarodne reakcije. Znana razbičajna enotnost delavskega gibanja Deakin in Carey in ostala njuna družinca iz Ameriške federacije dela so prevzeli to vlogo, da razbijejo enotnost svetovnega sindikalnega gibanja, hkrati z njo pa tudi

njeno organizacijo — Svetovno sindikalno federacijo.

Ta načrt, kakor ugotavlja v brošuri »Svobodni sindikati ostanejo v Svetovni sindikalni federaciji«, ki jo je pred kratkim izdala SSF, je bil izdelan v Švici že leta 1947, kmalu po zasedanju Generalnega sveta SSF v Pragi, ko so se sedeli na konferenci predstavniki Ameriške federacije dela in voditelji Ameriškega kongresa industrijskih organizacij ter sklenili, da bodo Svetovno sindikalno federacijo prisilili, naj sprejme Marshallov plan, ali pa jo bodo »zabili«.

Ko so se kasneje v New Yorku še enkrat sestali predstavniki Ameriške federacije dela s predstavniki angleškega zunanjega ministrstva, so na tem sestanku sklenili, da bodo SSF spremenili v orodje ekspanzionistične politike ameriških monopolov. Toda vsi poskusi razbičajev sindikalnega gibanja, da bi SSF postala orodje za takšno politiko, naperjeno proti interesom delavskega razreda, so se izjalovili. Večina sindikalnih organizacij, včlanjenih v SSF, je odločno nastopila proti razbičajem, za enotnost delavskega razreda, za povečano aktivnost SSF, za zaščito interesov delovnega ljudstva. Takrat pa so se razbičajci iz vrst Ameriškega kongresa industrijskih organizacij in predstavniki Kongresa angleških trade-unionov odločili, da izstopijo iz SSF, kar se je zgodilo letos januarja na zasedanju Izvršnega biroja Svetovne sindikalne federacije v Parizu.

Od takrat, ko so razbičajci mednarodnega sindikalnega gibanja zapustili SSF, ki združuje danes skoraj 80 milijonov članov, se je njena delavnost še povečala. To dokazuje aktivno sodelovanje Federacije v Svetovnem kongresu pristašev miru, to dokazujejo priprave, ki se vršijo prav sedaj v zvezi z ustanavljanjem strokovnih oddelkov v SSF, končno pa to potrjuje tudi sklep, da se skliče II. kongres Svetovne sindikalne federacije v Milanu.

Ze sam dnevni red kongresa dokazuje, da bo ta kongres odigral važno vlogo pri mobilizaciji širokih množic za pravičen mir, za demokratične pravice delovnih ljudi, za mednarodno solidarnost in enotnost delavskega razreda, za njihovo življenjske interese. In prav zato bo ta kongres pritegnil v vrste SSF nove milijone delovnih množic, s čimer se bo še bolj okrepila ta mednarodna delavska organizacija, ki že danes predstavlja največjo pridobitev delavskega razreda po vojni.

Časten delež k vsem tem naporom in nalogam za utrditev SSF pa bo določila tudi Zveza sindikatov Jugoslavije, ki je bila od vseh začetkov, je in bo tudi v bodoče zvesta načelom proletarskega in-

Pri frontnih brigadah na Pokljuki so gostovali člani KUD-a Branko Cvetković

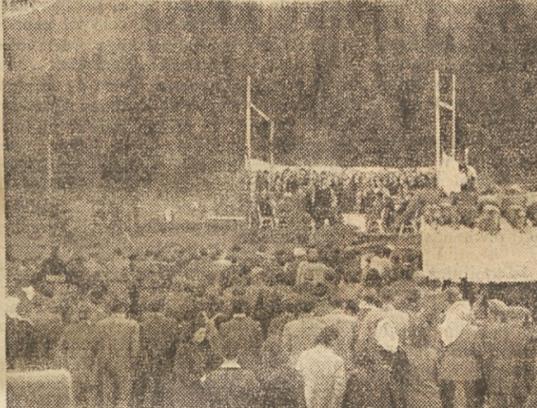
Kulturno umetniško društvo železničarjev in brodarjev Branko Cvetković iz Beograda je z desetdnevno gostovanjem v Sloveniji uspešno prikazalo svojo kulturno dejavnost. Zelo uspešno so bili nastopi društva v tovarni berig na Lescah, v Kranju in pri frontnih brigadah na Pokljuki, kjer so jih delavci z navdušenjem sprejeli. Gostovali so tudi v Ljubljani, na Bledu in

gade, ki planskih nalog v začetku niso niti dosegale, so zadnje dni plan preslele in dosegle rekordne uspehe. Prva Gregorčičeva brigada je na dan pred prihodom društva posekala in dokončno pripravila 159 kubikov lesa. Zelo uspešno dela tudi Triglavsko brigada na Lipencah, ki kljub tako visoko ležečemu sečišču izpolnjuje vse svoje obveznosti. Brigada Jožeta Gregorčiča pa je najboljša brigada v gorenjskem bazenu. Kako zaosteno in požrtvovalno delajo frontovci na teh, danes najpaznejših delih, pa nam dokazuje tudi to, da je partijska organizacija lahko sprejela že 45 najboljših delavcev, ki so s svojim delom dokazali predanost Partiji, CK in tovarišu Titu, za kandidate Partije.

Ob treh popoldne je prispelo društvo na sečišče Rudno polje. Frontovci so z navdušenjem sprejeli Beograščane. Čeprav je grozilo slabo vreme in se je prireditev vršila na prostem, so se zbrale na veliki jasi pred glavnim štabom. Brigad vse frontne brigade.

Odlično izveden peški in glasbeni program je presenetil delavce, najbolj pa so bili navdušeni ob nastopih folklorne skupine, ki je izvajala srbske in makedonske plesne ter Momačko bunjevačko kolo.

Nastop beograjskega društva pri frontnih brigadah na Pokljuki nam ponovno dokazuje veliko skrb naše Partije in ljudske oblasti, da bi gozdnim delavcem po napornem delu nudila potrebno kulturno razvedrilo.

Nastop KUD-a Branko Cvetković pri gozdnih delavcih na Pokljuki

Golniku. Društvo so sestavljali mešani peški zbor pod vodstvom Milana Bejšanskega, orkester z dirigentom Željkom Štrahom in folklorna skupina, ki jo je vodil Milan Miladinović.

Na sečišču Rudno polje na Pokljuki, ki leži 1400 m visoko, je bilo zadnje dni zelo živahno. Ko so delavci, ki delajo v frontnih brigadah pri gozdnih delih na Pokljuki zvedeli, da jih bo obiskalo kulturno umetniško društvo Branko Cvetković iz Beograda, so svoje obveznosti s podvojenimi napori izpolnjevali. V nedeljo so šli na delo že dve uri prej, da bi svojo dnevno nalogo lahko do prihoda društva izpolnili. Bri-

INDUSTRIJA USNJA NA VRHNIKI V BORBI ZA IZVEDBO POLLETNEGA PLANA

Na koncu Vrhnike, kjer se začne dvigati cesta v logaške ride, je takoj po osvoboditvi zrasla nova tovarna usnja. Pri razdeljevanju planskih artiklov je dobila mlada tovarna težko nalogo: postaviti čimprej na svetovno tržišče prvovrstno svinjsko galanterijsko usnje. Ni bila lahka naloga za tovarno, brez tradicije in izvezbena kadra, izdelati ta najobčutljivejši izdelek usnjarske industrije, ki naj nam s svojo kakovostjo in ceno na tujih tržiščih omogoči nabavo, za izvedbo petletnega plana, neobhodno potrebnih strojev in tehničnih naprav.

V letošnjem planskem letu, ko naše delovno ljudstvo bije težko gospodarsko borbo za dokončno izgradnjo svoje socialistične domovine, je tovarna začela z reorganizacijo proizvodnje po delovnih operacijah. Za izboljšanje kakovosti je bil poleg že obstoječe kontrole tehničnega osebja, uveden še kvalitativni in kvantitativni prevzem blaga, ki ga izvajajo predelavci med posameznimi delovnimi fazami. Ta izpopolnitev je povečala predelavcem čut odgovornosti, istosčasno pa omogočila mladim in novim delavcem odkrivanje in odstranjevanje napak.

Delovni polet vrhniških usnarjev pa je dvignil tudi sprejem polletnega tekmovanja s Tovarno usnja v Kamniku in Usnjarno »Indus« v Ljubljani. V tem tekmovanju imata usnarja v Kamniku in »Indus« v Ljubljani ugodnejše pogoje, ker sta stari tovarni s tradicijo in kadrom, medtem ko si mlada industrija usnja na Vrhniki te pogoje šele z velikim trudom in napori ustvarja.

Poleg medtovarniškega tekmovanja so začele tekmovati tudi v tovarni sami v marcu ustanovljene brigade. Prvi pri ustanavljanju brigad so bili delavci lužilnice, kjer so ustanovili 4 brigade, od teh 2 mladinski. Izkušnje in uspehi teh prvih brigad so močno odjeknili tudi po drugih oddelkih tovarne, kjer je danes že povsod uveden brigadni način dela.

Delovnim brigadam načelujejo štabi, ki jih sestavljajo najboljši in najpoztvovalnejši borci za socializem. Njihova naloga je, da so se po vseh oddelkih kaj kmalu pojavile tabele z lepo izrisanimi grafikoni, ki prikazujejo, katera brigada, katera grupa in celo kateri posameznik oddelka nosi prehodno zastavico. Glavni grafikoni pa dnevno prikazuje stanje proizvodnje vse tovarne.

Uspehi brigadnega načina dela in vsakodnevnih evidence niso izostali, kajti o njih govori izboljšana delovna disciplina, povečana količina ter posebno dobra kakovost letošnjih izdelkov.

Prvi svečan pregled doseženih uspehov je bil združen s proslavo 1. maja v Cankarjevem domu. Rezultat tega pregleda je bila ugotovitev, da je tovarna pri izpolnjevanju polletnega plana v proizvodnji v zaostanku za 5 delovne dni. Po tovarni je završalo. Zasedal je partijski biro, zasedale so partijske grupe, odbor in pododbori sindikalne podružnice, tekmovalni odbor, sklicana je bila delovna konferenca brigadirjev in štabov brigad, ki so enodušno sklenili: Sklicati množični sestanek in predlagati tovarniškemu kolektivu, da bodo s prostovoljnimi delom nadoknadili ta zaostanek.

7. junija je bil v okrašenem prostoru sredi tovarne zbran ves kolektiv. Ker je bilo le še dober mesec dni do II. kongresa usnarjev, je obsegal dnevni red tudi volitve delegatov za ta kongres. Po volitvah delegatov pa je tajnik sindikalne podružnice obrazložil stanje proizvodnje v prvih petih mesecih. Pozval je tovar-

niški kolektiv, da bi s prostovoljnimi delom nadoknadil zaostanek v proizvodnji.

Tovarski tajnik ni niti dobro končal svojega predloga, ko je že 1. brigada v lužilnici prijavila prostovoljne obveznosti posameznih delavcev. II. brigada, ki jo vodi tov. Renk Janez, pa je takoj za tem pozvala na tekmovanje vse ostale brigade, sama pa sprejela obveznost za 350 ur prostovoljnega dela. Nameščenci bodo opravili 1100 ur prostovoljnega dela v proizvodnji ter s tem pomagali delavcem doseči polletni plan. Tudi delavci strojne in mizarje delavnice so sprejeli obveznost za delo v proizvodnji. Na koncu sestanka so sklenili, da bodo začeli z nadurnim delom takoj drugi dan in sicer 6 dni po 12 ur.

Rezultati tega delovnega poleta so bili vidni že takoj drugi dan, ko je kazalec na »planski uri« skočil kar za 26% nad običajno mero. V naslednjih 12 urnih delavnicah pa se je ta skok še močno povečal in dosegel po vrsti povečanje za 40% običajne dnevne proizvodnje.

Poleg delovnih uspehov v proizvodnji, kolektiv ne zaostaja tudi na drugih poljih. Tudi za povečavo z vasio skrbijo. V nedeljo 5. junija je odšla skupina 30 tovarniških delavcev, ključavničarjev, kovačev, varilcev, mizarjev, čevljarjev i. dr. v Podpesek pri Vrhniki, kjer je popravila tamkajšnjim kmetom mnogo poljskega in domačega orodja.

Tako vidimo, da se delovni kolektiv Industrije usnja Vrhnika bori za zgraditev socializma v naši domovini, ki je porok vsemu delovnemu ljudstvu za lepše in boljše življenje.

Proizvodna brigada vrhniških usnarjev pri delu za odmaščanje koz

Brigada Franceta Rozmana-Staneta v Jurkloštru je odločena, da bo napravila precej kubikov čez plan, preden bo odšla s položaja

Skozi sotesko, ob Gračnici navzgor, domala 3 ure hoda od Rimskih Toplic, v požarni graščini v Jurkloštru, ima svoj stan brigada Franceta Rozmana-Staneta. Nedelja popoldne je. Na dvorišču okrog lesenih barak se zbirajo brigadirji. Pravkar so prišli z dela. Nekateri med njimi se umivajo, drugi spet v gručin živahno razpravljajo, se krohočejo in zbijajo šale. Iz barake, kjer ima štab svojo pisarno, je prišla skupina tovarišic, ki so se pravkar pripravile za popoldansko slovesnost. Vsa brigada, ki jo sestavljajo štiri čete, se bo zbrala na dvorišču graščine k brigadni konferenci, kjer bodo pregledali svoje uspehe, kritično ocenili svoje delo, kaj bi bilo treba v bodoče še storiti, da bodo uspehi še večji in zmaga popolna. Najboljši med njimi bodo pred vso brigado prejeli priznanje in pohvalo. Zato vlada danes med brigadirji tako prešerno in svečano razpoloženje, razpoloženje v pričakovanju nečesa velikega...

Grafikon, ki visi na steni barake ob vhodu v štab, pove vse. Rdeči in modri stolpci na njem razodevajo, katera izmed štirih čet v brigadi je najboljša, kako svoje naloge izpolnjuje in kakšni so bili njihovi uspehi v posameznih dneh. Prva in druga četa Lipovška Ivana in Posedela Franca sta najboljše. Njima sledi četa Košenine Franca, na zadnjem mestu pa je Štokavnikova.

Tako govori in kaže grafikoni. Toda napravili bi krivico tej četi, če bi to suho ugotovitev na grafikonu — čeprav grafikoni ne laže — sprejeli in prav povedali tudi tega, kar vedo v štabu in česar grafikoni ni znal razodeti. »Da, res, najslabša po doslej doseženih uspehih je 3. četa. To drži,« pritrjujejo v štabu, »toda upoštevati moramo, da ima prav ta četa izmed vseh na vendarle najslabše delovne pogoje. To pa je tudi vzrok, da njen delovni učinek nekoliko zaostaja za drugimi četami.«

Vse delo brigade obstaja tako rekoč v čiščenju pregosto zaraslega gozda, v težko pristopni strmini in podiranju nerazvitih dreves, drobnih debel, ki ne daje učinkovitih kubikov! Za nadaljnjo rast ostalega drevja, ki se je doslej dušilo v goščavi, pa je potrebno tudi to delo. Zato je s 65%

doseženi plan — kolikor ga je doslej izpolnila ta brigada — vendarle pozitivna postavka v tej akciji, ker opravlja brigada delo, katere sadovi se bodo pokazali v naslednjih desetletjih, ko se bodo sedanja neznatna debelca lahko razrasla v obsežne velikane. Zaradi tega pa seveda njihova moralna prav nič ne trpi. Kolikšna je zavest in njihova zgrajenost, dokazujejo uspehi, ki jih dosegajo, čim pride ta ali ona desetina na boljše mesto, ko kar za 30 do 40% presežejo postavljeno normo.

Ko so pred štirimi tedni uvedli prehodne zastavice, je vse desetine in čete prevzela prava strast, kdo jo bo dobil prvi. Med posameznimi desetini in četami se razvija vsak dan prav zagrizena borba. Vsak izmed njih jo hoče dobiti, če pa jo je že enkrat izgubil si jo hoče spet priboriti za vsako ceno. Jurgel Antonija v drugi desetini 1. čete, si jo je priborila prva s svojimi uspehi. Teden dni kasneje si jo je osvojila prva desetina v 4. četi, sedaj pa jo že 14 dni drži in je ne izpusti iz svojih rok druga desetina v 2. četi, katero vodi tov. Belina Ivan. In kakšen ponos je ta zastavica zanj! Vsako jutro, ko odhaja na delo, jo ponosno nosi sam na rami, ko koraka na čelu svoje desetine. Nikomur je ne zaupa. Prav tako pa je na njo ponosen tudi sleherni brigadir v tej desetini in četi.

Mladi brigadir Dani, ki je bil poprej preden je odšel na to delo, pomočnik v okrajnem magazinu, živahno pripoveduje: »Z našo normo res ni vse v redu. Povprečno je doseženo 80%. Pa nikar ne mislite, da smo zabušanti, ker ne dosegamo norme. Vsi se trudimo, saj vemo, za kaj gre! Toda naš teren je izredno grd in zato je postavljena norma za nas previsoka. Kadar pa pridemo na boljši teren, napravimo ena četa desetina tudi po 24 m³ v 8 urah. Plan sečnje mehkega lesa smo dosegli že 145%, pa tudi plan trdega lesa bomo že preslegli. Prej ne gremo domov! Zdjaj pripravljamo v glavnem drva in polena za ogelje. In preden odidemo, bo tudi teh precej kubikov čez plan. Pravi drvarji smo že postali.« To je povedal s posebnim poudarkom in v očeh mu je zasijal ponos. »Posebno mi — 2. četa, ki držimo četno prehodno zastavico, čeprav nam je 1. četa nevaren tekmeč. Naša desetina pa kot najboljša desetina ima posebej še prehodno zastavico najboljše desetine v brigadi.«

Tekmovanje pa se ne razvija le med četami in desetini, ampak tudi med posamezniki. Orešnik Franc v drugi desetini 2. čete je najboljši, uporno pa tekmujeta in se prav resno kosata med seboj Štefka Farcnikova in Kralj Anica. Vsaka hoče biti prva, zato se njuni uspehi vsak dan menjavajo. Danes je prva druga, jutri spet prva, nobena pa noče biti v teh poslednjih dneh bitke za plan zadnja!

In da bi čim više dosegli plan, so brigadirji na enem zadnjih sestankov sprejeli tudi notranji plan, ko so svojo plansko nalogo 1,50 m³ na 8 ur za moža zvišali na 1,50 m³. Pri izpolnjevanju teh obveznosti jih ni oviralo niti poslednje deževje, ko so

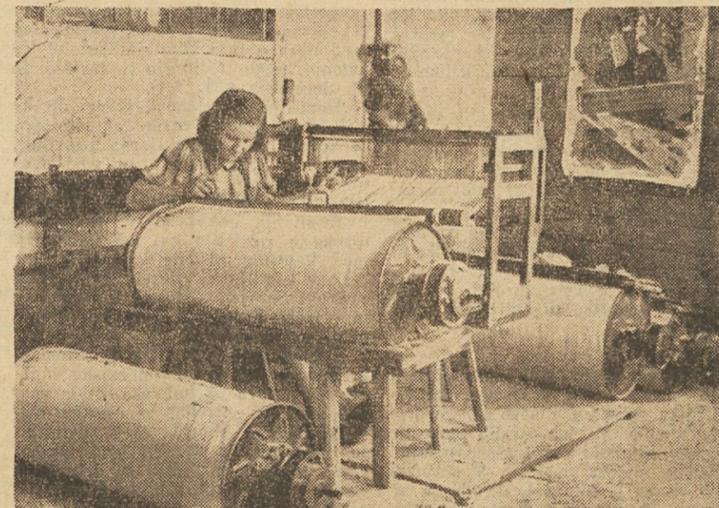
se premočeni vračali z dela. Nasprotno, zgovornj in s smehom na obrazu so prenašali tudi to neveselost. In ko je nekdo pobaral eno izmed brigadirj, da jo je danes pa vendarle dež pošteno premočil, se je omalovažujoče odrezala: »Kje neki! Samo do kože, tovariš, te pa tudi najhujša ploha ne premoči!«

Tako je razpoloženje v brigadi: dobra volja in smeh kljub trdemu delu in slabemu vremenu. Zato ni prav nič čudno, če ob takim razpoloženju in upornem delu izmed 215 brigadirjev, ki so se znašli v tej brigadi iz 56 krajevnih ljudskih odborov, rastejo novi, vztrajni borci za plan, katerim je prav to nedeljo štab izrekel vse priznanje in zlasti še pohvalil: Jurgel Antonijo, Vavričuk Tončko, Drogenika Ivana, Terglava Avgusta, Vovka Franca, Belina Ivana, Jug Vilka, Lebana Miho, Kopriveca Franca, Kitaka Martina, Guzeja Stanka, Spacapana Poljeta, Dornika Alojza in še številne druge.

Velik delež pri dviganju njihove zavesti, ko so jim vzlivali novih moči in volje, vedrine in vztrajnosti pri njihovem delu, pa so doprinesle kulturno-prosvetne skupine, ki so sleherni nedeljo obiskovale brigado in prinisale s svojimi nastopi med brigadirje zdaj iz Celja, pa spet iz Rimskih Toplic in Laškega pesem, smeh in zabavo.

Nihče, ki ni prislunil utripu tega življenja v brigadah, ne more občutiti, kako ogromno gospodarsko važno in politično silno vlogo so odigrale. Kdor pa je vse to videl na lastne oči, živel z brigadirji in vsoto veličino občutil, je spoznal, da ta sicer nekrvava borba, ki se je pred mesecem dni razvila v naših gozdovih za boljše življenje delovnega človeka, ni bila prav nič manj zagrizena, odločilna pa prav tako, kakor je bila narodnoosvobodilna borba.

Uspehi, ki smo jih dosegli v tej borbi so najboljši odgovor vsem, ki nočejo spoznati, da sta naša Partija, naše vodstvo in delovno ljudstvo eno! V tem pa je vsa naša moč in naša zmaga.

Z razstave lokalne industrije in obrti v Ljubljani

Obiščimo razstavo lokalne industrije in obrti v Ljubljani

Od 25. junija do 3. julija bo v Ljubljani v prostorih Srednje tehnične šole odprta razstava lokalne industrije in obrti LR Slovenije, ki jo prireja po dolgotrajnih temeljnih pripravah ministrstvo za lokalno industrijo in obrt. Poglavitni namen te razstave je prikazati ljudem, kakšen razvoj in napredek je zlasti v letošnjem letu dosegla naša lokalna industrija in obrt, kako je znala prav ta panoga našega gospodarstva zajeti v svojo dejavnost proizvodnjo vseh tistih artiklov, ki služijo za kritje drobnih potreb in ki se poslužuje zaradi svojega dopolnilnega značaja najrazličnejših lokalnih surovinskih virov in odpadkov.

Po svojem obsegu je ta razstava prva te vrste ne le v naši republiki, temveč v vsej državi. Okrog 700 razstavjalcev, podjetij in posameznikov, bo razstavljalo na prostoru, obsežnem 4500 m² svoje izdelke — pohištvo, proizvode iz gline, keramiko, dela učencev v gospodarstvu, novatorjev in racionalizatorjev, lesne izdelke, tapetništvo, vrvarstvo, tekstilne in usnjarske

izdelke, igrače vseh vrst, proizvode živilske industrije, opremo DID-ov, jasi, rdečih kotičkov, restavracij itd.

Razstava pa nam bo pokazala tudi razvoj državnega sektorja na področju industrije, ki je bila prvo leto po osvoboditvi še vsa v rokah privatnega sektorja in se je državnaj začel razvijati šele po prvi nacionalizaciji ter dosegel znaten napredek lanske in letošnje leto. Od okrog 700 razstavjalcev, jih odpade 200 na državni sektor, okrog 50 na združni, vse ostalo pa na privatni. Kljub temu, da je privatni sektor po številu razstavjalcev obsežnejši, zavzemajo proizvodi državnega sektorja več kot polovico razstavnega prostora. Na razstavi bo najlepše izražena tudi pomoč in podpora, ki jo nudi naša oblast obrtnikom, kaj bodo razstavljali tudi ti v veliko večjem obsegu kot pa kdaj koli na ljubljanskem velesejmu. Za najboljše razstavljene predmete jim bodo podeljene tudi denarne nagrade z diplomami in marsikomu tudi naziv državnega mojstra.

Na razstavi bomo videli tudi dela naših najboljših elikarjev, ki prikazujejo našo plansko socialistično graditev. Slikarji Mario Pregelj, Maks Sedev, Stane Kregar, Dore Klemenčič, Tine Gorjup, Boris Kobe, Miklavž Omerza, Franc Godec in Zornik, so si ogledali posamezne delavnice in delavci pri delu ter bodo sedaj z velikimi slikami iz tega sektorja opremili razstavne prostore.

Obiskovalci, ne le iz Ljubljane, temveč tudi iz najrazličnejših krajev Slovenije in vse države, ki imajo na železnici 50% popust od 23. junija do 5. julija, si bodo lahko poleg razstave ogledali vrsto prireditev, ki bodo spremljale teden razstave. V Mladinski dvorani v Frančiškanski ulici bo vsak večer revija oblek in sicer oblek delovnega človeka, pri delu, na oddihu, na morju, pri športu, na kulturnih prireditvah, v vseh letnih časih itd. Revijo bo režiral član narodnega gledališča tov. Lipah. V Operi bo v nedeljo za obiskovalce predstava Ohridska legenda, obrtniki pa bodo priredili dva koncerta.

Kurilnica Državnih železnic Maribor v borbi za polletni plan

Kurilnica Maribor je eden tistih naših železniških kolektivov, ki se na naši skrajni severni meji bori za izpolnitev petletke z vsemi sredstvi socialističnega tekmovanja. Da lahko uspešno izvršuje svoje naloge, kljub raznim in nepredvidenim težavam, kolektiv vztrajno in požrtvovalno dela na podlagi pridobljenih izkušenj v prvih dveh letih Titove petletke. Tekmovanje zavzema v tej kurilnici; velik razmah. Posamezne brigade v obratu, strojno osebje in celo uslužbenci uprave tekmujejo med seboj. Uspehi, ki jih dosegajo, so temu kolektivu stalna vzpodbuda za nadaljnje delo.

Posebno ostra borba za izpolnitev plana se bje v prvem polletju tretjega leta Titove petletke, ko so se na naše vodstvo in s tem tudi na vse naše delovno ljudstvo vsule razne klevete informbirojev. Teško in naporno je redno vzdrževanje lokomotiv ob občutnem pomanjkanju rezervnega materiala. Kolektiv zato na svojih proizvodnih konferencah ne razpravlja več o tem, kaj bi napravili, če bi imeli material, ampak o ukrepih, kako bi s sedanjimi možnostmi nadomestili pomanjkanje. Tem konferencam prisostvujejo naši najboljši delavci, novatorji in racionalizatorji. Po pregledu dela v prejšnjem mesecu, uspehu in neuspehu, sprejmejo posamezni sektorji služb konkretne obveznosti za nadaljnje delo.

Naši najboljši delavci ing. Flajs, poslovodje Žitnik, Borin, Škriba, Štanc, Antončič in Zura ter skupinovodje Krebs, Lušenc, Germ, nadalje strugarji Majerič, Mandl, Kožel, Kragl, Pezdikeč, kovačič Šerbak, Žaberl, Rojka varilec Cizarič in Černdič kot tudi kotlarji Simonič, Stojnšek, Ferš in Šnajder, livarja Kraner in Motuln ter kleparja — Verbančič in Ogrin iz dneva v dan doprinašajo na čelu z ostalimi delavci delež k izvršitvi postavljenega plana. Izmed strojnega osebja so najboljši v vzdrževanju neg. strojev in nizki potrošnji goriva, strojevodje Vežjak, Šauperl, Barl, Lipoglavšek, Novak Koren, Habit, Bračič, Bombek in Štrafela s svojimi kurjači.

Konkretne naloge, tesno sodejavnice uprave s sindikalno podružnico in partijsko organizacijo ter tekmovanje širokega razmaha doprinašajo k stalnim uspehom. Z delovno disciplino, čistočo delavnic in strojev, s požrtvovalnostjo in vestnostjo pri delu ustvarja naš delovni kolektiv pogoje, da v mariborski kurilnici teče vedno več strojev brez izrednih popravil in da je promet nemoten.

Stalno skrbimo za vzgojo kadra, kateremu posveča uprava vso skrb. Letos so se končali že štirje tečajji za kurjače; 96% tečajnikov je uspešno opravilo strokovni izpit. Sedaj se vrši strojevodski tečaj, ki bo dal nov strokovni kader strojevodji.

Za izpolnitev polletnega plana je naš kolektiv tesno vezan na pomoč delavnic državnih železnic v Mariboru in obenem odvisen od prometa samega. Plan periodičnih popravil lokomotiv bo z ozirom na izstopne lokomotive, dosežen 100% — če bo kurilniški kolektiv pravočasno prejel kolesne dvojice ter kurilne in dimovodne cevi iz delavnic državnih železnic. Kurilnica sama ne more izvršiti teh del, ker ni za to opremljena. Medtem pa smo polletni plan, z ozirom na obseg dela na lokomotivah — računani v lok edinicah — do danes izvršili 95%, do 25. junija pa ga bomo dosegli 100%.

Pri izpolnjevanju plana prevoza, prevoženih lokomotivskih kilometrov in 1000 brtkm, je kolektiv predvsem odvisen od prometa, tako, da postavljena plana ne bomo mogli doseči, čeprav dosejati zaradi lokomotiv ni bil odpovedan niti en vlak.

Posebno vztrajno se kolektiv bori za znižanje polne lastne cene, predvsem za znižanje potrošnje goriva — premoga. V ta namen so kolektiv in posamezniki vložili ves svoj trud in so prav v tednu tehnike dokončali graditev posebne vbrizgalne naprave za kurjenje odpadkov nafte-mazuta. Poskus, ki se je uspešno obnesel, bo vsekakor velik prispevek k znižanju potrošnje premoga. Za napravo je vložil največ truda neumorni delavec, poslovodja tov. Škriba.

IDRIJSKI RUDARJI HOCEJO ZA VSAKO CENO DOSEČI POLLETNI PLAN

Prebivalstvo mesta Idrije ne ve do štiri milijardi borbi, ki jo bjejo rudarji tristo metrov pod zemljo. To ni borba, ki zahteva, če se pokaže potreba, tudi umika iz strateških ali drugih ozirov. Ne! To je borba, ki ne pruzha umika — to je bitka za plan. Ves kolektiv rudnika živega srebra pozna samo eno borbo, to je borbo za doseg polletnega in petletnega plana. Z gotovostjo se ne more reči, kateri oddelek je boljši. Vsi med seboj tekmujejo.

V največjem jašku »Borba« je ostra borba med posamezniki in številskimi. Mladinske brigade, številke, trojke, dvojke, polgalci cevi, tesarji — še čistilci jame — vse je krepko poprijelo in dela težko in vztrajno.

Na tretjem obzoru jaška »Borba« dela s svojo grupo rudarjev in pomočnikov star rudar Kovač Peter. To je delo, ki zahteva največjo previdnost in preudarnost, kajti najmanjša neprevidnost pri delu bi lahko povzročila največje nesreče, in vendar njegova grupa presega normo za 20%. Tudi skupina Eržena Avgusta, izkušena rudarja in fizikulturnika, se je dobro pokazala. Najboljši med vsemi pa je večkratni udarnik Simončič Kari s svojo grupo. To so seveda posamezni primeri. Na splošno lahko trdimo, da jašek »Borba« bje zadajo napeto borbo, borbo za doseg polletnega plana, ki bo obenem tudi izpolnitev polovice petletke.

Za jaškom »Borba« prav nič ne zaostaja jašek »Delo«. Ta jašek nosi ime, ki mu po vsej pravici tudi pripada. Čeprav je številčno manjši, nikakor noče prav nič zaostajati za jaškom »Borba«, zato tudi uporno tekmuje z njim. Kakor v jašku »Borba«, tako tudi v »Delu« vre kakor v mravljišču.

Tudi v jašku »Delo« je težko izbiti posameznike. Vsi dajejo vse od

sebe. Največ zaslug za dober delovni učinek pa ima visok koščen rudar Martin Pirč, ki je začel na svojo iniciativno na nov način odkopavati široko čelo.

Velike težke naloge Rudniški oddelek Izbiralnica opravlja velike in težke naloge, ker je v zelo slabem stanju. Toda delo gre naprej, ker mora iti, saj stoji na straži močni in delovni kolektiv mehanične delavnice, pripravljen takoj popraviti vsako okvaro v zavesti, da je izbiralnica najvažnejši obrat. Kolektiv je požrtvovalen in vesten. Treba pa bi bilo stari izbiralnici posvetiti še več skrbi, ker je stara in vse kričji po modernizaciji.

Tudi kolektiv rudniške mizarnice je z vso odločnostjo posegel v borbo za doseg polletnega plana. Tu so ustanovili delovne brigade iz samih mladincev. Mizarniški kolektiv nosi tudi rekord v sprejeti obveznosti za prostovoljno delo.

Kot zadnji oddelek je topilnica, srce rudnika, ki je skozi vseh šest mesecev leta skrbel, da je predelal vso iz jame in izbiralnice dovoženo rudo in iz nje dobil žlahtno tekočino — živo srebro. Prav posebno zaslugu za dobre uspehe topilnice ima nedvomno tov. Evstohij Lapajne, eden najboljših delavcev iz topilnice, ki prihaja na delovno mesto prvi in ga zapusti zadnji. Ponosno koraka mimo grafikona 8 delovnih brigad, med katerimi je vedno njegova prva, četudi je med vsemi brigadirji on najstarejši. Neumorno se soteče okrog proizvodne peči »Spirek«, ki je njegov ponos, kadar žari pravilno in vzi-ga dobro. Zelo dober topilec je tudi Belzeljak Albin, ki vodi svojo brigado, ki je med prvimi in daje dober vzgled vsemu kolektivu. Splošno pa lahko trdimo, da se ves delovni kolektiv rudnika živega srebra Idrije zaveda nalog, katere terja od njega izgradnja socializma v naši domovini. A. K.

Gradbeni kolektivi sprejemajo obveznosti za svoj II. kongres

Gradbeno podjetje »Konštruktor« Maribor je sprejelo tekmovanje, ki ga je napovedalo gradbeno podjetje »Neimar« Sarajevo na čast II. kongresa stavbincev vsem gradbenim podjetjem v Jugoslaviji. Obenem k napovedanim tekmovalnim točkam je delovni kolektiv podjetja »Konštruktor« sprejel tudi svoje individualne obveznosti, ki jih bodo izpolnili do kongresa. Stavbišče HC bo napravilo v prvi hiši vseh notranji omet. V Rušah bodo napravili do kongresa streho na industrijskem tlaku. Na tesališču Hojnih bodo dogotovili tri stene z zvezo. Splošno I. se obvezuje, da bo končala vsa dela pet dni pred rokom in to do 25. junija 1949. Splošno II. pa bo v bloku I. dogotovila vse predelne stene in ves omet izven kleti. Stavbišče MTT je sprejelo obveznosti, da bo do kongresa končala vsa dela z grobim in finim ometom v prvem nadstropju. Pri gradnjah za kmetijstvo so sklenili, da bodo vse svinjske hleve dokončali do roka; od treh govejih hlevov bodo enega končali deset dni pred rokom. Poleg tega so se vsa stavbišča obvezala in sklenila, da bodo uvedla deseturni delovni čas.

Kolektiv gradbenega podjetja »Pionir« Novo mesto, pa se je na množičnem sestanku obvezal, da bo do II. kongresa opravil 2000 prostovoljnih delovnih ur na svoji ekonomiji in 4000 v gozdarstvu. Do 12. junija so od te obveznosti napravili že 800 ur na ekonomiji in 1200 v gozdarstvu. Delovni kolektiv Moste — Zirovnica, ki tekmuje s podjetjem hidrocentrale Vlasina v Srbiji, ima vedno več individualnih obvez. Tov. Ivanc Stanko se je obvezal, da bo delavnica naredila do 29. junija celotno predelavo platišč za tovorne automobile in popravila vse kompresorje za pogon. Tov. Bavdž Avgustin, minier brigadir Zupančičeve brigade, se obvezuje, da bodo napravili dnevno 12% več izkopa in odvoza kakor prejšnji mesec, kljub slabemu terenu. Valenko Ivan, tesar brigadir tesarske brigade, se obvezuje, da bo njegova udarniška brigada naredila 20% dnevno več kakor prejšnji mesec. Nadalje se obvezuje tov. Valič Milan, da bo sektor strojnica naredila za 15% več kot v mesecu maju. Do 15. junija bodo dogotovljene vse priprave za montažo I. agregata. Elektrosond se obvezuje, da bodo napravili 10% več kot prejšnji mesec. Tov. Joško Bogataj, delavec star 18 let, ki pa je bil tudi dve leti v NOV, se obvezuje, da bo opravil do kongresa 40 ur prostovoljnega dela. B. A.

»MEGRAD« LJUBLJANA NAPOVEDUJE TEKMOVANJE

Poleg tekmovanja v počastitev II. kongresa sindikatov gradbene industrije, napoveduje kolektiv mestnega gradbenega podjetja »Megrad« v Ljubljani za poživitev socialističnega tekmovanja in za čim hitrejši izpolnitev planskih nalog tretjega leta Titove petletke, tekmovanje mestnim gradbenim podjetjem Maribor, Celje in Murska Sobota v naslednjem:

Kdo bo najvišje presegel plan normiranih ur in to glede na šte-

PRED VELIKIM TEKMOVANJEM VSEH ŽELEZNIŠKIH DIREKCIJ

Ljubljanska direkcija za eksploatacijo železnic je pred kratkim dala pobudo za veliko tekmovanje železniških direktij po vseh ljudskih republikah, na čast letošnje zgodovinske proslave stoletnice Jugoslovanskih državnih železnic. V ta namen je že razposlala podrobne osnutke o načinu tekmovanja, ki naj bi se sporazumno med upravo in višjim sindikalnim forumom začelo 1. junija in trajalo do 31. decembra t. l.

Komisija za tekmovanje pri direkciji je mšlila na razne tehnične podrobnosti pri ugotavljanju pravih rezultatov tekmovanja in med drugim predlagala, naj bi se zaradi izenačenja pogojev pri ugotavljanju kvalitativnih pokazateljev posamezne direkcije razdelile na več kategorij, med katerimi bi bile v najvišji direkcije Ljubljana, Zagreb in Beograd, v drugi Sarajevo, Mostar in Vinkovci in v tretji Zrenjanin, Novi Sad, Šentpeter na Krasu itd.

Tekmovanje samo naj bi zajemalo prav vse dejavnosti železniške službe, razen tega pa tudi vse ostale važne elemente, potrebne za uspešno delo v železniških obratih. Med slednjimi so organizatorji uvrstili med tekmovalne točke n. pr. skrb za delovnega človeka po raznih vidikih, bolovanja, neupravičene izostanke, zaposlitve žena, pritegnitev nekvalificirane delovne sile, nepravilno uporablanje plačilnega sistema, izpopolnjevanja kadrov in kvaliteto izboljšanja strokov-

nega nivoja, plačevanje prejemkov, ureditev organizacije in uvajanje raznih novih načinov dela, uvedba brigadnega sistema dela, odstotek udarnikov, novatorjev in racionalizatorjev ter vobče predlogov za izboljšanje službe, prostovoljno delavnost vseh kolektivov, povezanost s sindikalnimi organizacijami, fizikulturno in kulturno izživljanje ter preskrbo delovnih kolektivov po DUR-ih itd.

Prepričani smo, da bo to tekmovanje poživilo delovni polet med vsemi železničarji ter tako pripomoglo k ostvaritvi letošnjih planskih nalog.

BORBA KOLEKTIVA »STANDARD« SE V TRETJEM LETU PETLETKE ŠE BOLJ ZAOSTRUJE

V letošnjem letu, po izvolitvi novega upravnega odbora sindikalne podružnice se je delo kolektiva Standard še bolj razživelo. Na sestankih so člani podružnice sprejemali obveznosti v počastitev raznih kongresov. Franc Kern se je zavezal, da bo naredil 1000 prostovoljnih delovnih ur. Povše Ivan 500, povprečno pa je vsak član sprejel obveznost za 126 prostovoljnih ur dela. To je močan dokaz visoke politične zavesti in zaupanja v Partijo in njeno vodstvo.

V mesecu februarju so reorganizirali brigadni način dela v obratu. —

Pismo iz litijske predilnice

Naš delovni kolektiv sicer se ni dosegel polletnega plana, vendar se borba razplamteva iz dneva v dan. Polletni plan smo do sedaj izpolnili z 98%. Imeli smo objektivne težave, kakor pomanjkanje električne energije in surovin. Mnogo naporov nas je stalo, da smo se obdržali na tej višini in ne moremo mimo naših prvobork za naš plan, mimo delovnih brigad in posameznih predic, ki so na vsakem nedeljskem delu in ki prostovoljno delajo po dve izmeni ali celo tri nepretrgnoma. Vzoren primer takega prostovoljnega dela je tovarišica Karlovšek Ana, ki se ne straši naporov, samo da bi plan bil dosežen. Seveda jih je še mnogo udarnic in drugih, ki pridno delajo, in tudi ob nedeljah delajo po 16 ur, kakor predsednica sindikalnega pododbora Beber Martina, Švarc Ivanka, Karlovšek Marija, Šuler Fani, Gril Poldka, nosilka medalje dela, Kos Marija, prav tako odlikovanka z medaljo dela, večkratna udarnica udarna brigada Pikel Ljudmila in druge. Pa tudi nameščenci niso med zadnjimi. Pomnožno nameščenska brigada dela samo ponoči, ko primanjkuje delovne sile, in to že 14 dni vsako noč po štiri nameščenke. Dobro so znane te članice Partije, ki poleg dela v pisarni, delajo še ponoči v proizvodnji in ob nedeljah še 16 ur za plan. Razborsček Pavla in Angelca Volčanšek iz personale in normirka Vozlova, Tišlerjeva, Meta Brinjevec in druge. Tako naša mladina in žene odgovarjajo na klevete — samo vse za plan — da dokazemo vsemu svetu, da je naš plan realen in vsem delovnim ljudem Jugoslavije sveta stvar.

Naš racionalizator in nosilec reda dela III. stopnje, tovariš Cvetežar, se pa ukvarja tudi z zelo važnimi nalogami, kakor bi spravil v življenje svoj racionalizatorski krožek. V tednu tehnike so ustanovili komite ljudske tehnike, postavili pripravljalni odbor in racionalizatorji so sprejeli obveznosti, ki jih bodo izpolnili do 29. XI. 1949.

Ključavničarska ekipa je v tednu tehnike napravila delovno akcijo na Vače. — Kar cela truma jih je pričakala in zakrpal so 380 kom. posode, popravili 52 kos, 43 vil, 12 železnih grabelj, 1 črpalko za bencin, in en škropilni aparat, več komadov strojnih delov in orodnih delov. Vrednost akcije se čeni na 11.000 din. V tednu »Učencev« v našem gospodarstvu je pa vsak vajenec izdelal samostojno razno orodje — in smo predmete razstavili v izložbi »Naše knjige«, ki vzbujajo pri mimoidoščih veliko zanimanje.

Ne smemo pa pozabiti tudi žena, ki so včasih delale v naši tovarni in nam pridejo ob nedeljah pomagat boriti se za naš plan, ki je naš najvišji cilj. R. D.

Delovni kolektiv Vitanja je izbojeval novo zmago

Po izrednih zaslugah delovnega kolektiva Kladivarne v Vitanju je dosežena nova zmaga v razvoju lokalne industrije okraja Celje-okolica. 19. junija je bila svečana otvoritev nove tovarne kovanega orodja in zav- vor v Fužinah.

Dolgo je bila stara, napol podrt kovačnica v spotiko vsem. Delovni pogoji so bili zelo slabi, zato si je delovni kolektiv zadal nalogo, da bo uredil novo, moderno tovarno v zapuščenih prostorih nekdanjega »Vitanjskega«. Delo je zahtevalo izredne vztrajnosti in volje, ker so delavci bili navezani sami nase. Večino delo so kladivarji opravili izven delovnega časa in izključno z materialom iz lokalnih virov. Vsa obširna montažna dela so izvršili z enim električarjem in ključavničarjem.

Po devetdnevem, namesto po planiranem enomesečnem zastoju, so v nedeljo kladiva v novi tovarni skovala prve sekire. To je začetek. Poleg sedanjih štirih, bodo v kratkem z novim, največjim kladivom, ki ga bodo izdelali sami, povečali proizvodnjo sekir, kladiv in drugega orodja za približno 35 odstokov.

Celovni delovni kolektiv zasluži izredno priznanje. Ob tem delovnem uspehu, ko so najpožrtvovalnejši prešli tudi denarne nagrade, je tudi štirikratni udarnik tovariš Jug Anton prejel medaljo dela, s katero ga je odlikovala Ljudska skupščina FLRJ za izredne zasluge pri delu.

Prepričani smo, da bodo vitanjskemu delovnemu kolektivu sledila še vsa ostala podjetja okraja in da bodo sprejela ter pristopila k tekmovanju, ki ga je ob otvoritvi napovedalo vsem delovnim kolektivom okraja zaslužno delavstvo nove tovarne v Fužinah. K.

Melioracija Pšate drugo največje izsuševalno delo v Sloveniji

Poleg obnove in izgradnje težke industrije, predvideva naš petletni plan že v tretjem letu modernizacijo kmetijstva in pridobivanje novih tisočev hektarjev plodne zemlje. V vsej Jugoslaviji se vršijo obširna izsuševalna dela in tako bomo tudi v Sloveniji v letošnjem letu izvedli del načrtov za melioracijo v Prekmurju in pri Ljubljani.

Pšata, ki izvira pod Kamniškimi planinami in teče čez Kamniško polje, je izrazito nižinska reka. Spomladi, ko se tali sneg in ob velikem deževju je pritisk vode iz Kamniških planin tako velik, da preplavlja vse obrežje vzdolž reke, daleč naokoli. Posebno velika je zamočvirjena površina med Trzinom, Dragomljami in Domžalami, kjer obstajajo zaradi nedostopnosti še pravi pražozdi. Že pred 100 leti so bili zaradi tega izdelani prvi načrti za regulacijo Pšate, ki jih pa niso nikoli izvedli. Šele danes, v pogojih ljudske oblasti, so ta dela dejansko izvedljiva.

Melioracijo Pšate je prevzelo mesto Ljubljana, ki bo izkoriščalo novo pridobljeno zemljo za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi mesta Ljubljane. Novo pridobljena zemlja, ki bo obsegala nad 2000 hektarjev plodne zemlje, bo oskrbovala Ljubljano z vso potrebno zelenjavo za trg, kjer še danes razni privatni kmetje na najbolj izkoriščevalski način prodajajo svoje prideleke.

V tem letu bodo izkopali razbremenilni kanal, ki bo usmeril Pšato ob velikih povodnjah v Kamniško Bistrico, in posekali gozdove na zamočvirjenih predelih.

Delovna akcija se je začela že pred nekaj tedni. Vsak dan odhaja iz Ljub-

ljane na delo na stotine delavcev, članov sindikatov in frontovcev. Tudi organizacija dela je v zadnjem času že dobila trdnjšo obliko. Tako bodo v najkrajšem času organizirali za otroke mater, ki bodo prihajale na delo, prehodni dom igre in dela. Uredili so tudi že kuhinjo, da bodo lahko prostovoljnimi delavcem nudili toplo hrano.

Tovarna športnih čevljev Žiri pred izpolnitvijo polletnega plana

Ko je tovarna športnih čevljev v Žiri dobila proizvodni plan za leto 1949, povečan za okoli 40% v primeri z lanskim letom, so bili z ozirom na zmogljivost tovarne in na predvideno razmerje med kvalificiranimi in nekvalificiranimi delovnimi močmi podani tehnološki pogoji za izvedbo sprejetih nalog. Toda pojavilo se je preče vprašanje delovne sile, katerega uprava ni uspela rešiti. Pač pa so se stalno trudili, da bi izboljšali potek proizvodnje, da ne bi zastajala za planom.

Za izpolnitev polletnega plana je delovni kolektiv z delovodji na čelu sklenil, da podaljšajo delovni čas za 2 uri dnevno vse dotlej, dokler ne bodo dosegli polletnega plana. Odločilno borbo za plan so začeli eredi minulega meseca in skladišče se je vedno bolj polnilo, kazalci na grafikonih so lezli kvsiško, in odstotek zastoja je kopal. Računajo, da bodo še pred koncem meseca izpolnili plan.

Razstava v osnovni šoli na Ledini v Ljubljani

Ko so v šoli na Ledini v Ljubljani ob priliki Tedna tehnike začeli pripravljati razstavo, so na pobudo pionirske organizacije pripravili dela, ki najbolje dokazujejo, kako pravilno je vodstvo šole usmerjalo mladino, kako močni so sadovi njihovih opazovalnih nalog. Dela učencev iz vseh razredov nazorno prikazuje nad 240 izdelkov.

Učenci IV. razreda so kot odraz Tedna gozdarstva plastično izdelali iz glin, papirja in lepenke maketo, ki predstavlja delovišče v gozdu, izdelali so kamione in žičnice za spravljanje in prevažanje lesa iz gozdov. Prikazali so tudi delo ozlarjev.

Napis »bodoči gradbeniki« poseben pritegne. Tam vidiš modernizacijo in gradnjo novih šol, gradnjo zgradnih domov in stanovanjskih hiš. »Bodoči inženirji« pa prav pristržno prikazujejo, kako v novi socialistični državi gradimo hidrocentrale, mostove, železnice, ceste in predore. Tudi gradnja težke industrije je prikazana.

Posebno zanimanje in največ zastopnikov ima letalstvo in mornarica. Letala in ladje vseh vrst, ki so jih izdelali iz različnih odpadkov, prikazujejo, kako velika je opretnost in predstava učencev. Tudi za socializacijo na vasi so imeli

dobre zamisli. Med številnimi izdelki najdeš zadržno gospodarstvo, pitališče svinj in združene šivalnice ter različne izdelke. Napis »elektriko v sleherni vasi« pa veže v miniaturi izdelan daljnovidov ves razstavnih prostor.

Razstava daje vtis, da je bila vzgoja mladine vsestranska. Množica slik, okrašenih z narodno ornamentiko, dokazuje veliko ljubezen do naših voditeljev, maršala Tita in herojev, ki so padli za našo osvoboditev.

Del razstave pa zavzemajo različni izdelki in slike, s katerimi popularizirajo naše največje pesnike in pisatelje, zemljevidi in geometrijski liki. Za razvedrilo pa so prikazali tudi razne pravične izdelke.

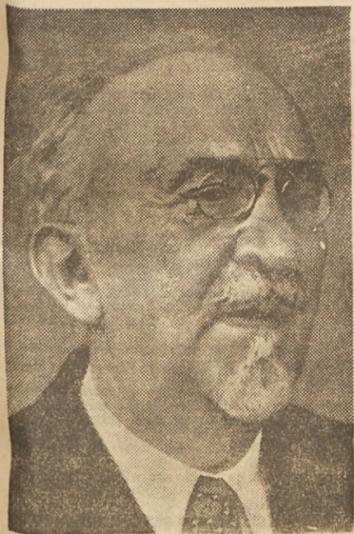
Ko letošnje leto zaključujejo pionirji svoje delo in ocenjujejo uspehe, jim naša ljudska oblast za njihove napore daje vse priznanje. V vseh okraih Slovenije se vršijo pionirski dnevi s pogostitvami in nagrajevanjem pionirjev. V novomeškem okraju je bilo poveljenih in nagrajenih 20 najboljših pionirskih odredov. Tudi v Ljubljani bodo velike prireditve na pionirski progi, kjer bodo v pravično urejenem gozdiču pionirji našli pristrčno zabavo in razvedrilo.

KULTURA IN PROSVETA

VLADIMIR NAZOR UMRL

ŠTIRI LETA SLOVENSKE FILMSKE PROIZVODNJE

Naše jugoslovanske narode je spet objela žalost. Komaj smo pokopali našega poeta Otona Zupaniča, je že zatisnil oči hrvatski pesnik in pisatelj Vladimir Nazor, zvesti sin svojega ljudstva, ki je s svojim narodom živel tudi v najhujših dneh in je z njim prehodil trnove, a veličastno pot narodnoosvobodilne borbe, kljub svoji visoki starosti, zvest svojemu ljud-

stvu, sledeč klicu Partije, s čimer je pokazal svetli vzgled, kako mora glasnik naroda, njegov umetnik, vselej in povsod pokazati svojo neomahljivost in trdnost, kadar gre za svobodo in čast njegovega naroda.

Vladimir Nazor je bil tisti, ki je v marcu 1945 v svojem proglasu Dalmatincem preroško zaklical:

Veseliti se bomo nove, pravičnejše družbene ureditve in sreče svojega naroda in svojih družin in bomo rekli: »Nismo zastojni žepi. Nismo izdali časti svojih pradedov. Pripomogli smo k uničenju Zla in ponižanju Dobrega.

Vredni smo, da župimo na soncu božjem v novi bratski zvezi osvobodjenih in preprojenih narodov.«

On je bil tisti, ki je isto leto na Durmitoru dejal Mlademu Ivekoviču: »Nikdar nisem bil politično opredeljen, nikdar nisem pripadal nobeni politični stranki. Kolikokrat so me različni ljudje klicali in pridobivali za to ali ono stranko. Ostal sem vedno ob strani, vedno neodvisen. Toda, ko je prišlo do tega, kar je sedaj na Hrvatskem, ko sem videl, kakšne strahote se dogajajo, sem se opredelil. Prvikrat sem odkrito in brez obotavljanja pristopil k neki stranki, ker nisem mogel gledati teh strahot, ker sem čutil, da moram tudi jaz doprinesiti k temu, da se s Hrvatske opere madež, ki so ga napravili Pavelič in njegovi lopovi. Tega kratko in malo ni bilo več mogoče trpeti in prenašati. In rekel sem: naj izginem, naj umrem nekje med partizani — itak ne verujem, da bom do konca vzdržal — toda naj vsi vedo, da je Vladimir Nazor rajši umrl, kakor pa da bi prenašal strahoto ustaške Hrvatske.«

Vladimir Nazor se je rodil 30. maja 1876 v Postirah na otoku Braču. Gimnazijo je končal v Zagrebu, prirod-

pisne znanosti pa na Dunaju in v Zagrebu. Postal je profesor in je poučeval v Splitu, Zadru in Istri: v Pazinu, Koprnu in Kastvu. Po prvi svetovni vojni je bil direktor gimnazije na Sušaku in v Zagrebu, nato pa upravnik Dečjega doma v Crikvenici in v Zagrebu. Po predčasni upokojitvi je živel nekaj časa na otoku Braču v svoji rojstni hiši, od tam pa se je vrnil v Zagreb, od koder je decembra 1942 v 66. letu svoje starosti odšel s pesnikom Ivanom Goranom Kovačevićem na osvobodeno ozemlje, kjer je preстал četirto in peto ofenzivo in vse zgodovinske napore narodnoosvobodilne borbe. Aktivno se je udeležil ustvarjanja nove Jugoslavije. Junija 1945 je bil izvoljen za predsednika ZAVNOH (Deželnega antifašističnega sveta narodn. osvob. Hrvatske), ki je bil takrat najvišji forum Hrvatske. Predsedoval je drugemu zasedanju ZAVNOH v Plaškem in tretjemu zasedanju aprila 1944 v Topuskem. V osvobodjeni svoji domovini je bil do svoje nenadne smrti 19. junija 1949 predsednik Prezidija Sabora ljudske republike Hrvatske.

V svojem literarnem delu je bil Vladimir Nazor predvsem lirik. V njegovi liriki pa prevladuje razum, zato je včasih abstrakten, simboličen. Njegova epična dela so živa, polna slik, prepletenih s slovansko mitologijo, z ljubeznijo do narave, z živahnim optimizmom in veseljem do življenja. Iskal je človeku sreče, pravice, svojo neupogljivo vero v bodočnost človeka in človeštva pa je izpovedal v svojih pesmih za časa narodnoosvobodilne borbe in v delih po osvoboditvi, ko je bil ves privezan na stvarna dogajanja in je še v zadnjih dneh z žalostjo spremljal gonjo proti nam. — Tako je še 18. junija tega leta napisal pesem »Matji Rusija«, v kateri med drugim kliče:

»Rusija majko, zar udavit svoje
l'jepo češ d'jete? Tvojih prsti trag
na grlu su mu; i Tvoja je siena,
hladna i siva, dostigla naš prag.«

V več kot petdesetih letih je Vladimir Nazor dal hrvaški in vsej jugoslovanski književnosti celo vrsto del. Leta 1900 je izšla pesniška zbirka »Slovenske legende«, leta 1902 ep »Živana«, leta 1908 povest »Veli Jože«, leta 1910 »Lirika«, leta 1912 »Hrvatski kralji«, leta 1913 »Istrske povesti«, leta 1915 ep »Medvad Brundoz«, in knjige lirike »Intimac«, leta 1915 »Uta zlatokrita« in zbirka povesti »Stoimena«, leta 1920 »Arkun«, leta 1922 lirčne pesmi »Niz koralja«, leta 1924 »Povesti iz definstva«, leta 1927 »Povesti z otoka«, iz mesta in s planine« in »Pesmi o štirih arhangelih«, leta 1930 roman »Šarko«, leta 1938 in 1939 največje njegovo prozno delo »Pastir Lola« in povest »Dedek Kajbamščak«, leta 1945 »Ahasver« in nato še »Kurir Lola«, »Pionir Grujo«, »Pepelčica«, »Puški-baba«, »Legende o Titu«, njegovi spomini na partizanska leta »S partizani«, »Partizanka Mara« itd.

Nesmrtni pesnik je delal do zadnjega diha. In še ob smrti Otona Zupaniča je v njegov spomin napisal pesem, kjer pesnika primerja z zvezdo, katere sij nikdar ne ugasne, kakor nikdar ne ugasne pesnikova beseda. Ta njegova misel velja tudi zanj samega, saj bo ostal večen in kot umetnik i kot borec za svobodo svojega naroda.

Gostovanje Jugoslovanskega dramskega gledališča iz Beograda

Novo življenje, ki je zaplapolalo v vseh odtenkih naše kulture po osvoboditvi, je zajelo tudi našo gledališko umetnost. Kot zgled in nekakšen kazipot se je ustanovilo centralno gledališče v Beogradu z imenom »Jugoslovansko dramsko gledališče«, v katerega sestav so bili poklicani gledališki umetniki iz vseh ljudskih republik. To gledališče si je postavilo — kakor je namen tudi vseh ostalih gledališč naših republikah — cilj, da črpa svojo moč iz življenja našega revolucionarnega progressa, iz revolucionarne stvarnosti, iz njene idejnosti in tako nastopa proti vsaki kadentnosti, formalizmu, neidejnosti v produkciji, ko poizkuša vsakemu delu dati pravo, trdno, vsebinsko tolmačenje, kar more doseči le z realistično režijo in realistično igro.

Zaradi tega je Jugoslovansko dramsko gledališče vzelo iz literature naših in drugih narodov v svoj repertoar tista dela, ki povečujejo delo in uspehe, vero v napredek človeka. Poleg tega pa si je postavilo načelo bratstva in enotnosti vseh jugoslovanskih narodov.

Tako je jugoslovansko dramsko gledališče v dveh sezonah svojega delovanja dalo celo vrsto dramskih ustvaritev: Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«, Čehova »Strička Vanja«, Goldonija »Ribiške zdrave«, Sheridanova »Solo obrekovanja«, Trenjova »Ljubav Jarovaja«, Držiča »Dundo Maroje« d'Ussseau in Gowa »Globoko so korenine« ter Sterije Popovića »Rodoljubce«.

Da bi umetniški in drugi sodelavci tega centralnega gledališča pokazali svoje delo, napravili obračun in temeljito kritično pretehtali svojo pot in svoje napore, so se podali na gostovanje po vsej naši državi in so prišli tudi k nam v Ljubljano in Maribor.

Pri nas so dali Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«, Jovana Sterije Popovića »Rodoljubce« in Marina Držiča »Dundo Maroje«. Na repertoarju so imeli tudi

Trenjova »Ljubov Jrovaja«, ki pa ni bilo odigrano zaradi nepredvidene zapreke.

Gostovanje je pokazalo visoko umetniško raven gledališča, posebno pri delih »Rodoljubci« in »Dundo Maroje«, ki sta vsebinsko, igralsko in režijsko stopljeni

Bojan Stupica, prvi režiser Jugoslovanskega dramskega gledališča

v tako trdno celoto, da na odru že ni več razlike med reprodukcijo življenja in življenjem samim. Oba režiserja — Mato Milošević in Bojan Stupica — sta iz obeh dramskih del izluščila vse, kar iz literarne ustvaritve lahko napravi odsko umetnino. Igralci in igralka, da omenimo le nekatere, kakor: Jožo Rutčić, Viktorija Starčiča, Strahinja Petrovića, Karla Buliča, Dejana Dubajića, Zojo Laurentiča, Nevenko Mikuličević, Sonjo Hlebešev, Anjo Paranosova, Miro Stupicova itd., v večjih in manjših vlo-

Pred štirimi leti smo tudi Slovenci z lastnimi sredstvi začeli proizvajati filme dokumentarne vsebine, ki so bili obenem šola za posamezne filmske delavce, da so lahko ustvarili lanj prvi umetniški film. Ta uspeh je bil mogoč samo v pogojih ljudske države, ne bil bi pa uspešen v vzdušju stare, protiljudske Jugoslavije. Če je bilo kljub temu pri nas izdelanih nekaj filmov tudi že poprej, so bili to filmi, ki so jih posneli amaterji za lastno zabavo. Tako je Metod Badjura že leta 1932 posnel in izdelal igralski film »Triglavske strmine«, poleg tega pa še nekatere druge krajše filme.

Naša nacionalna kinematografija je nastala šele v narodnoosvobodilni borbi. V partizanih so snemali Viršek, Jakac in Skodlar ter ohranili nekatere dragocene dokaze herojske borbe našega ljudstva ter važne dokumente o tem, kako je nastajala naša ljudska oblast sredi borbe. (Kočevar, Kočevski zbor odposlancev 3. oktobra 1943, Izvršni odbor OF v času oktobrske ofenzive, Turjak, Prenos ranjencev, Zavezniška pomoč, Transport vojnega materiala in ranjencev z avioni, Pogreb padlih angleških pilotov, Evakuacija civilnega prebivalstva, Gradnja mostu čez Kolpo, Prihod V: prekomorske artilerijske brigade v Belo Krajino, Manevri I. slovenske artilerijske brigade v Suhi Krajini, Prihod partizanov v Trst, Sušak in Reko itd.). Nekaj dragocenega materiala, ki tu ni naveden, je bilo odposlanega v ZSSR, da bi ga tam prekopirali za njihov arhiv, toda izgubil se jim je neznano kam. V arhivu Triglav filma pa je vendar ohranjenih nekaj 1500 metrov navedenega materiala, ki predstavlja redko zgodovinsko dokumentarno vrednost. Tudi sedanji operater Triglav filma Tone Smeš je snemal že pred vojno, med okupacijo pa v družbi s sovjetskima operaterjem Ešurinom in Murmoncem ter našima Miškovičem in Ivanjokovim, ki so spremljali prodiranje osvobodilnih armad od Beograda skozi osvobodjene pokrajine do Trsta, Reke, Sušaka. Ko je bil okupator pregnan, so se kamere naših preizkušenih operaterjev usmerile v dogodke osvobodjene in obnavljajoče domovine. Pri družili so se jim kmalu novi in prevzeli nase del odgovornih nalog.

Podjetje Triglav-film, ki je bilo ustanovljeno leta 1946, je pod operativno upravnim vodstvom Komisije za kinematografijo pri vladi LRS prevzelo nalogo proizvodnje filmov, to se pravi snemanja in obdelave filmov do končnega izdelka. S tem so zrasle nove, obširne naloge, toliko težje, ker je bila v tem obdobju filmska problematika za nas povsem nova, brez tradicije. Treba je bilo iskati in vzgajati kadre, najti ustrezno vsebino in obliko proizvodov in izvesti dobro organizacijo vsega tehničnega in administrativnega aparata na osnovi konkretnih nalog.

Mladi kadri so se razvijali sredi praktičnega dela in študija, uspevali so iz ljubezni do filma, ob pomoči nekaterih izkušenih praktikov. S tehnimi in stvarnimi diskusijami ob novih izdelkih so razčiščevali poglede, pri študiju literature, kritičnih ocenah tujih proizvodov, so se postopoma usposabljali kadri in se lotevali vedno bolj zahtevnih nalog. Samo ob ostri samokritiki in s poglobljenim študijem so lahko dosegali primerne vsebinske in oblikovne rezultate.

Tudi kolektiv obdelave (razvijanje, kopiranje, oprema filmov itd.) je moral v novem tehničnem centru v začetku z dokaj preprostimi in okornimi tehničnimi sredstvi rešiti številne težke naloge. Težave so premagovali postopoma, pri čemer je podjetje dobivalo vso razpoložljivo pomoč s strani ljudske oblasti in Partije. Odgovorno in težko delo je moral opraviti vselobni kolektiv in pressegalo bi okvir informativnega članka, če bi navajali delo, opravljeno pri montažah, delo risarjev, snemalcev trikov, predvajalcev, šoferjev, slikarjev, mizarjev; saj bi morali naštetih še raznovrstne ročne delavce in strokovnjake, ki jih zaposluje filmsko podjetje, kajti izdelava filmov je izrazito kolektivno ustvarjanje.

V delavnici za fino mehaniko so pred kratkim izdelali tonbokse in mikrofone po zamisli trikratnega udarnika, novatorja in odlikovanca z Redom dela Rudija Omota. Tonbokse je kamera za snemanje tona, glasbe, govora in zvočnih kulis. S tonboksom domačega izdelka je bilo prihranjenih

gah — so umetniki velikega formata, ki žive na odru z neprisljano prirodno, realistično vestnostjo in globoko umetniško resnobo.

Kar se tiče »Kralja na Betajnovi«, je bila režijska koncepcija nekam zgrešena, čeprav so nekateri umetniki v tej koncepciji podali globoko dožnane like (Milivoje Živanović, Dubravka Perić, Joža Rutčić, Ivo Jakšič, Carka Jovanović).

To gostovanje nam je dalo mnogo videli smo pot naše gledališke umetnosti in resnobo gledališke ustvarjanja, višino naše dramske ustvarjalnosti (čeprav bi radi videli novejša jugoslovanska dela), spoznali smo umetnike bratskih narodov — obenem pa smo se naučili ceniti tudi gledališke umetnike svojega dramskega gledališča, ko smo primerjali njihove odrske ustvaritve z ustvaritvami, ki smo jih gledali.

In vse to skupaj je epet velik zagon k nadaljnemu napreduku naše in vse jugoslovanske gledališke umetnosti. K.

mного deviz, saj bi morali sicer tonbokse nabavljati za težke vsote na zunanjem trgu. Brez te aparature pa je snemanje zvočnega filma nemogoče. Tonsko snemanje je bilo kmalu zboljšano in poenostavljeno z novo mešalno mizo in multiplikatorjem, ki jo je prav tako zamislil Omota, izdelala pa delavnica za fino mehaniko. Omota se je zadnje čase popolnoma posvetil študiju, izboljšavam in reševanju novih problemov tonske akustike in vzgoji mladih kadrov, ki so ga v zadnjem času že zamenjali pri tonskih aparataturah, kjer je dotlej snemal sam.

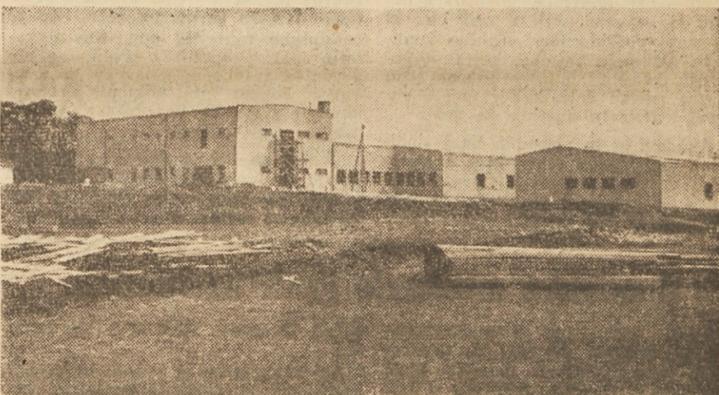
Kratkih in srednje dolgih dokumentarnih filmov je po osvoboditvi izšlo 20. Vsi ti filmi so bili izdelani v več kopijah s slovenskim, srbohrvaškim, nekateri pa tudi z makedonskim, češkim, ruskim in italijanskim napovedovalcem teksta, kar pomeni, da je tehnična baza obdelala v tem času več stotisočev metrov filmskega traku. V obzorjih in dokumentarnih filmih so ohranjeni najzanimivejši dogodki obnove in prikazi iz prvih let socialistične graditve.

Ob dokumentarni produkciji je rasel kader režiserjev, operaterjev in ostalega tehničnega osebja. Dozorelo so priprave za snemanje našega prvega umetniškega filma »Na svoji zemlji«.

Ob umetniškem filmu smo dobili novo slovensko književno zvrst — scenarij. K filmskemu ustvarjanju se odzivajo v vedno večji meri naši pisatelji, umetniki, kulturni in politični delavci. Prav tako so začeli naši glasbeniki komponirati in so ustvarili originalno glasbo k posameznim filmom dokumentarne produkcije in za umetniški film. Pri filmu so sodelovali priznani gledališki in nekateri amaterski igralci, likovni umetniki, arhitekti in razni strokovnjaki. Za vzgojo kadrov je

Gradnja filmskega mesta pri Beogradu

Naša domača filmska proizvodnja je nastala šele po osvoboditvi. V teh letih nismo začeli samo s snemanjem tednikov, domoneta h in celovečernih umetniških filmov, ampak smo storili še več: že leta 1947 smo začeli graditi tudi filmsko mesto v Ko-

Del filmskega mesta pri Beogradu

šutnjaku pri Beogradu in novo tovarno za izdelovanje filmskega traku, ki bo začela obratovati konec leta.

Kako pomembno sredstvo za splošno vzgojo je film, smo se lahko že sami prepričali. Filmi, ki smo jih gledali po osvoboditvi, so po vsebini vse kaj drugega kakor tisti, ki smo jih videli v stari Jugoslaviji. Kako je film pri nas povezan z ljudstvom, govori jo številke obiskovalcev, pa tudi proizvodnja filmov pri nas.

Leta 1945 smo izdelali 46 tednikov, leta 1946 že 66, v letu 1948 pa celo 124. S tem vzporedno raste tudi dolžina filmov. Dvignilo se je število kinematografov. Pred vojno jih je bilo 400, toda leta 1946 smo jih imeli že 584, leta 1947 je število naraslo na 652, leta

bil na Akademiji za igralsko umetnost odprti oddelek za filmske režiserje, na Tehnični srednji šoli pa oddelek za filmske tehnike. Filmska produkcija je vzpodbudila tudi tehnične konstruktorje, ki so nam v kratkem času po osvoboditvi dali lastne kinoprojektorje, ki ne zaostajajo za inozemskimi izdelki in so v nekaterih ozirih celo boljši. Kinoprojektorje po zamisli inž. Vidmarja in konstrukterja Špilerja izdeluje tovarna »Iskra« v Kranju za potrebe vseh republik. »Iskra« bo dobavila projektorje za dvorane novih zadržnih domov, za domove kulture, za nove kinodvorane v mestih, trgih in vaseh. Vzoredno s produkcijo kinoprojektorjev se bo razvijala tudi produkcija raznih drugih aparatov, ki jih potrebuje naša filmska industrija.

Tako je filmska industrija mobilizirala širok krog umetniških in tehničnih ustvarjalnih sil ter se s tem globoko usidrala v našo socialistično stvarnost. Sedaj je filmsko podjetje sredi priprav za snemanje treh umetniških in več dokumentarnih filmov.

Naš film hoče služiti delovnemu ljudstvu in njegovim interesom, hoče mu odkrivati resnico in mu kazati pota v boljšo bodočnost. Upodabljal bo minula in sedanja slavna dela in herojske dneve našega delovnega ljudstva, njegovo borbo za plan in socialistično stvarnost, vse to pa bo skušal doseči z umetniško prepričevalno revolucionarno idejnostjo, s svojim posebnim izrazom na filmskem platnu. Doseženi rezultati v prvih štirih letih obstoja in priznanja, ki ga je že dosegla naša dosedanja filmska produkcija na čelu z umetniškim filmom »Na svoji zemlji« pa utrjuje pričakovanje, da bo mlada filmska umetnost pri nas, v naši tako raznoliki stvarnosti revolucionarne preobrazbe tudi v bodoče uspešno izpolnjevala postavljene naloge.

—ami—

1948 pa na 736 kinematografov. V letu 1949 se bo število kinematografov dvignilo na 1500, tako da bo prišel na 12.000 prebivalcev po en kinematograf. To je mogoče izvesti zaradi tega, ker smo sami začeli s proizvodnjo kinoaparatur. Zelo je naraslo tudi število

NOVE KNJIGE

Ferdo Kozak: PROFESOR KLEPEC je komedija v štirih dejanjih, napisana v zadnjih letih pred zadnjo svetovno vojno, ki v komedijskem slogu slika zlagano meščansko družbo. Komedijo lahko uprizorijo tudi manjši odri, ker ni odrosko zahtevna, vsebinsko pa je lahkonata.

Jules Verne: PETNAJSTLETNI KAPITAN, povest pisatelja, od katerega imamo v prevodu že več del, kakor: »Potovanje v sredino zemlje«, »Skrivnostni otok« in dr. To povest je prevedel Janez Gradišnik. Tu pisatelj popisuje potovanje, ki se začne na Novi Zelandiji in naj bi se končalo v San Franciscu, toda ker se kapitan smrtno ponesreči z vsjo posadko in prevzame vodstvo ladje mornarček Sand, ladja s potniki pristane v Afriki, začno se čudovite in presretnje dogodivščine — nazadnje pa se le izmota iz vseh nevarnosti in se vrnejo v domovino. Knjiga je opremljena z izvrstnimi ilustracijami francoske izdaje.

BORCEM ZA SOCIALISTIČNO PREOBRAZBO VASI (Izbor materiala za zadržništvo). Knjiga ima 2 dela. V I. so resolucije II. plenuma CK KPJ, GO OF Slov. o borbi za socialistično rekonstrukcijo kmetijstva in sklepi XII. plenuma CK Ljudske mladine Jugoslavije. Nadalje so članki: O nalogah OF v razvoju zadržništva na vasi. O ukrepih za pospeševanje kmetijstva in O nalogah Ljudske mladine na vasi. V drugem delu so reportaže iz dela in življenja kmetijskih zadrž.

J. V. Stalin: O SOCIALISTIČNI GRADITVI NA VASI. V mali knjižnici marksizma-leninizma, ki jo izdaja Cankarjeva založba, je izšla knjžica z gorim naslovom, ki vsebuje: Stalinov govor »O tekočih na-

logah Partije na vasi«, ki ga je imel leta 1924, ko se je končevala obnova narodnega gospodarstva Sovjetske zveze, Stalinov razgovor s študenti Inštituta rdeče profsure, Komunistične akademije in Sverdlovske univerze leta 1928 o »žitni fronti« in Stalinov govor »K vprašanju agrarne politike« v ZSSR, iz leta 1929, ki ga je imel na konferenci agrarnih funkcionarjev, maršalistov. Knjižica je dragocen prispevek k študiju naše današnje stvarnosti.

Pionirski pevski festival v Ljutomeru

V nedeljo 19. junija so prosvetni delavci s prireditvijo pionirskega pevškega festivala izvršili svojo poslednjo obveznost, katero so si zadali za to šolsko leto. V Ljutomeru je na festivalu nastopilo 10 pevskih zborov, ki so posamezno odpeli vsak po dve pesmi, za zaključek pa še tri pesmi. Dopoldne so si pionirji ogledali še poučen barvni film: »Iz žive prirode«.

Festival je dokazal, da se tudi naši pionirji vključujejo v borbo za doseg petletnega plana s tekmovanjem v petju lepih pesmi, katere naj postanejo dnevni spremljevalec delovnega človeka in gradnji socializma na vasi.

Kako bomo znižali polno lastno ceno

Na vseh področjih naše gospodarsko-pridobitne dejavnosti opazamo veliko prizadevanje za znižanje polne lastne cene. Kadar govorimo o znižanju polne lastne cene, je mišljeno znižanje proizvodnih stroškov, obratne režije in upravno-prodajne režije, torej tistih elementov iz strukture cene, na katerih se izraža prizadevanje delovnega kolektiva, kako uporabljati dobrine, ki so mu poverjene za izdelavo določenega proizvoda. Dokazano je namreč, da je še mnogo podjetij in obratov, kjer razpisniško uporabljajo dobrine in delovno silo. So podjetja, ki smatrajo, da jim je edina naloga doseči ali preseči proizvodni plan, dočim na stroške proizvodnje, to se pravi na način kako plan izpolniti, ne polagajo nikakršne ali pa vsaj ne dovolj pozornosti.

So pa tudi podjetja, kjer trdijo, da je njihov proces proizvodnje v dolgoletnem poslovanju temeljito preizkušen in da so stroški proizvodnje dognani na najnižje že v predvojnih letih.

Pri objektivni presoji možnosti za znižanje proizvodnih stroškov moramo predvsem dobro proučiti pogoje, pod katerimi obratujemo. Stroji in strojne naprave, ki so nam bili do sedaj pretežno dobavljeni iz inozemstva, imajo predpisano normo porabe materiala. Teh norm se naši ljudje ponekod krčevito držijo, ne da bi sami proučili, ali so po dobavitelju postavljene količine dejansko potrebne. Izkušnje iz nekaterih obratov dokazujejo, da se kljub »normam« da priletno do 25 % potrošnega materiala, ne da bi pri tem tpejala proizvodnja ali pa trpečnost samega stroja. Pri topljenju rude v nekem obratu v Mežici so ugotovili, da ni potrebno peti zalagati s količino goriva, kot je bilo to vsa leta v navadi. Sestavili so novo razmerje goriva, rude in primesi ter je sedaj potrebno 18 % manj goriva kot pri topljenju po prejšnjem načinu. Popolnoma je jasno,

da trajnost peči kot strojne naprave ne bo zaradi novega načina polnjenja krajša, kot bi bila sicer.

Tudi pravilno vzdrževanje strojev zniža stroške obratne režije, obenem pa jim podaljša amortizacijsko dobo. Nestrokovno je trditi, da štednja pri mazivu neugodno vpliva na tok proizvodnje in da povzroča pogostejše zamenjavanje nadomestnih delov. Pri mazivu bomo štedili tedaj, kadar ga uporabljamo na določenih strojih in delih v toliki količini, kolikor je za pogon potrebno. Še vedno naletimo na stroje, ki so povsem oblitni z mazivom, še več maziva pa je na tleh. Skrbni poslušalec, ki si mu odredil mazivo za določen čas, bo mazal strojne dele v manjši, vendar zadostni količini, torej tako, da ne bo mast ali olje brizgalo na vse strani. Poleg tega pa bo pritril pod vsa ta mesta posode in vanje ujel vsako kapljico maziva, da ga bo pozneje ponovno vliil v ležaj.

Ker predstavljajo službena potovanja precej visoko postavko v upravo-prodajni režiji, bomo z omejitvijo teh tudi pripomogli k znižanju polne lastne cene. Napraviti bo treba plan službenih potovanj in bo na ta način mogel eden uslužbencev opraviti več poslov na enem potovanju. S tem bodo odpadli dosedanja pogosti primeri, da so se uslužbenci srečavali na službenih potovanjih v istem kraju, ko bi lahko eden opravil delo vseh.

Do vidnih rezultatov v znižanju polne lastne cene pa bodo podjetja prišla s konkretnimi nalagami delovnim skupinam ali posameznikom. Delavec, ki svoje delo bolje pozna od drugih, bo nalogo najbolje rešil in ta delavec naj bo učitelj ostalim. Pridobljene izkušnje je treba prenašati iz obrata v obrat, iz podjetja v podjetje. Edino po tej poti bodo podjetja izpolnila plan znižanja polne lastne cene, tako da jim ne bo treba iskati izgovorov ob polaganju računa. LŠ.

Lepa svečanost v Štorah

Delovni kolektiv Zelezarne Štore dosega vedno lepše uspehe. Ni naloge, ki bi se je kovinarji ne lotili z vso preudarnostjo in je tudi častno izpolnili. Vse planske naloge izpolnjujejo in presejajo. Videti pa jih je tudi pri prostovoljnih delih na njihovi ekonomiji, pri gradnji vodovodov, stanovanjskih hiš, povsod, kjer primanjkuje delovne sile, so prostovoljci takoj na mestu. Temu primerni so seveda uspehi. Zato je Prezidijski ljudske skupščine FLRJ odlikoval dva člana kolektiva z redi dela, devet delavcev pa z medaljo dela.

Topilniški mojster in večkratni udarnik tov. Razinger Stanko, ki je bil že lani odlikovan z medaljo dela, je prejel Red dela II. stopnje; novator in racionalizator, udarnik mojster v energetskem oddelku tov. Kalčič Matija je prejel Red dela III. stopnje; z medaljo dela pa so bili odlikovani večkratni udarniki: Si-

monič Franc, Arzenšek Polde, Aškerc Franc, Jager Alojz in Kompolšek Ivan iz livarne, Dečman Ivan iz šamotarne, in topilniška mojstra Kerštajn Mirko in Plajh Avgust iz martinarne, Tacar Miha iz martinarne (generatorji). Za prejeta odlikovanja se je v imenu vseh odlikovancev zahvalil tov. Kerštajn Mirko. Poudaril je, da delajo danes delavci po naših podjetjih s takim elanom zato, ker se zavedajo, da delajo v svobodni domovini, kjer ima delavski razred vodilno vlogo, kjer posveča ljudska oblast največjo skrb delovnemu ljudstvu, ki se zaveda, da je ljudska oblast ena največjih pridobitev naše osvobodilne borbe.

Tako so torej štorski kovinarji imeli zopet prav lep praznik. Prepričani smo, da ne bo pri tem ostalo, temveč, da se bo število odlikovancev v Zelezarni Štore večalo od zmage do zmage.

Železniška delavnica v Dobovi proglasila štiri nove udarnike

Teden tehnike je železniška delavnica v Dobovi proslavila z montiranjem treh novih stružnic, in sicer za kolesne dvojice, za osne čepe in za odbijače. S tem je odpravljena ovira pri izpolnjevanju letnega plana, saj bo možno hitreje usposabljalni vagoni za promet kakor do sedaj, ko so morali pošiljati kolesne dvojice na struženje v Ptuj ali Maribor.

Od 1. avgusta 1945, ko je začela delavnica poslovati s 30 delavci, se je število zaposlenih zelo dvignilo in v tem času so delavci popravili že nad 3500 vagonov. Delovni kolektiv stalno presega norme do 15%.

Delavstvo tovarni si mora medsebojno pomagati za znižanje polne lastne cene

Delavci nekaterih ljubljanskih tiskarn so v »Tednu tehnike« obiskali tovarno papirja in lepenske na Količevem. Vodstvo tovarne se je potrudilo, da so obiskovalci dobili vpogled v ves tehnološki proces proizvodnje papirja, ki je tako tesno povezan z grafično industrijo. Delavci so s tem izletom mnogo pridobili na svojem znanju, za kar so vodstvu in delavstvu tovarne, ki je tolmačilo proces, zelo hvaležni.

Obiskovalci so se zanimali tudi za proces dela v končni fazi, t. j. za rezanje papirja. Pa saj ni čuda. Koliko pregledav dela strojniku, vlagalki, knjigovezu papir, ki je napačno rezan. Tak papir povzroča silne neprijetnosti pri tisku knjig, obojestransko tiskanih tabel, barvotisku in posebno v offsetnem tisku 4-7 barvah, pa tudi knjigovezu. Namesto znižanja povzroča tak diagonalno rezan papir zvišanje polne lastne cene in slabšo kvaliteto, kar oboje ni v smislu nalog, za katere se bori naše delavstvo. O teh težavah bi mogle povedati kaj več uprave tiskarn, ki prejemajo ne samo pritožbe od svojega uslužbenega osebja, katerim diagonalno rezan papir ovira normalno delo, temveč tudi od potrošnikov.

Neka tovarišica, ki jo je v tovarni papirja še posebno zanimal proces rezanja papirja, je vprašala tovariša, zaposlenega pri tem stroju, kako je mogoče, da prihaja v rombo rezan papir v tiskarne in ali ni mogoče tovarni dobavljati točno pravokotno re-

V soboto se je ves kolektiv a

skupaj z vabljenimi gosti iz sosednih podjetij, sestavljen iz okoli 100 dozdanih prostori k proslavi montaže novih stružnic in k proglasitvi novih udarnikov. Za udarnike so bili proglašeni: Bezčin Anton, kovač (že drugič); Lazarški Anton, varilec; Blaževič Ivan, mizar, in Stajkoc Franc, zveznik. Poveljenih je bilo sedem delavcev in delavk.

Sklenili so, da bodo pri stružnicah delali v dveh izmenah, to je 16 ur na dan, da bo plan čimprej presežen.

Na medsebojnem obisku so si izmenjali delovne izkušnje

Ne samo izlet, ne samo kulturno gostovanje, tudi prijateljski obisk sindikata sindikatu je bil obisk sindikalne podružnice »Projekta« Kranj uslužbencem Primorja, kakor tudi obratno. Izmenjali so si misli, načrte za uspešno delo v tekočem letu, razgovorili o težavah, o premagovanju ovir, ki stoje pred njimi; ogledali so si delavnice in pokazali na kulturni prireditvi, kako napredujejo kulturni aktivni.

Najprej so obiskali Slovensko Primorje delavci »Projekta« iz Kranja. Ustavili so se v Ajdovščini in se seznanili s sindikalnim odborom, ki jih je sprejel pred delavnicami. Nato so šli skozi delavnice, govorili z delavci in se seznanjali z načinom, ki ga imajo v Ajdovščini. Takšne izmenjave prinesejo za oba, gosta in gostitelja koristi, tako v spoznavanju novega načina dela, kakor tudi v pametni kritiki in nasvetu za delo.

Akademijo so priredili člani sindikalne podružnice »Projekta« v naselju Nove Gorice. Tovariš Cegnar Vladislav je pozdravil graditelje Novega Primorja in jih povabil na vrtnice

obiska v Gorenjski. Recitacije, glasbene točke in dvoje enodejank vzeti iz brošure Propagandne komisije pri Izvršnem odboru OF, so izpolnjevali dve uri programa, nakar so se člani seznanili med seboj.

Mesec dni nato so tovariši s Primorja obiskali Kranj. V dvorani sindikalnega doma so člani sindikalne podružnice »Projekta« nestrno pričakovali program primorskih bratov Zavesa je odkrila oder: pozdrav — prisrčne besede je podal tovariš Ciglič Hinko — moški pevski zbor, za čudno ubrane pesmi delavcev, ki toliko let niso mogli peti na javnih nastopih — pevski kvintet — recitacije, zborne recitacije — so prevzele gradbene delavce in nameščence, da so navdušeno zahtevali ponovitev nekaterih točk. Predsednik sindikalne podružnice gradbenih delavcev št. 1 tovariš Poličar je poklonil kulturni skupini v spomin na obisk v Kranju album s posvetilom.

Videli so, da se delavci vseh povsod borijo za čim večje delovne zmage in še bolj navdušeni so se vrnil na svoja delovna mesta.

Obnovimo nekdanje grafične tehnike

Sredi najhujšega okupatorjevega terorja, v letih od 1941 do osvoboditve, je v Ljubljani delovala vrsta pomembnih ilegalnih grafičnih tehnik in skritih bunkerjev, ki so bili žarišče propagandističnega boja zoper okupatorja. Na tisoče letakov, političnih brošur, študijskega materiala, krušnih kart in dokumentov, vse to so nastile te tehnike, v katerih so delali organizirani najboljši ilegalni delavci, zavedajoč se, da je propagandistični boj najboljši dopolnilo boja z orožjem v naših gozdovih.

Večina teh tehnik je morala po nekaj mesecih svojega uspešnega delovanja propasti zaradi domačih izdajalcev. Edina med njimi »Podmornica«, ki je takoj po propadu bivše Jugoslavije začela z delom na Cesti na Brdo nasproti opekarne, se je obdržala vse do velike dolomitske ofenzive v l. 1945. »Podmornica« je tiskala ilegalno literaturo od 1941 do junija 1942 v Ljubljani, nato pa se je iz varnostnih razlogov preselila iz mesta v Kozarje in končno še naprej v Žirovnikov graben v Dolomitih, kjer pa je bila ob ofenzivi odkrita in je morala končati z delom. Kakor »Podmornica«, so bile za našo propagandistično borbo med okupacijo izredno pomembne tudi druge grafične tehnike in manjši bunkerji, katere pa smo doslej malomarno puščali toniti v pozabo.

Čas je, da s prostovoljnimi delom in po navodilih Zavoda za zaščito kulturnih in zgodovinskih spomenikov, kar najbolj resno zgrabimo za delo in za malenkostnimi žrtvami obnovimo vse te, nekdanj tako pomembne grafične tehnike in jih s ponovno opremo spremenimo v nekatere muzeje, da bodo ljudje še po mnogih desetletjih z njihovim ogledom precejevali herojsko borbo našega delovnega ljudstva za svojo svobodo in lepšo bodočnost.

Večina skritih tehnik je bila po svojem odkritju po Italijanih in domačih izdajalcih le delno poškodovana, tako, da bi bila dela za njihovo obnovo zares malenkostna. Kljub temu pa smo sredi drugih velikih nalog pozabili nanje, kar vsekakor zaradi svoje znamenitosti niso zaslužile in se moramo vsaj zdaj z vso zavednostjo in odločnostjo oprijeti dela, da jih bomo čimprej obnovili in uspo-

sobili za ogled naših delovnih množic.

Inventar, ki se je v času delovanja teh grafičnih tehnik in bunkerjev nahajal v njih, ne pomeni nikakega problema. Na razpolago imamo stroje in celo mnogo ohranjenega materiala, manjka morda le notranja oprema, police, mize, pogradi in podobno, kar bomo lahko z nekaj prostovoljnimi delovnimi urami spet zgradili in tako tem bunkerjem dajemo nekdanji videz. Zavod za zaščito kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Ljubljani bo pri tem delu rad materialno pomagala in dajal nasvete.

Organizacija brigadnega načina dela v Institutu za elektrozeve

Delovne naloge in delovno področje v našem inštitutu zavzemajo vedno večji obseg. Iz skromne laboratorijske sobe se je naš inštitut v poldrugem letu razvil v ustanovo, ki že sedaj odločilno posega v borbo za uspešno izvedbo našega petletnega plana. Razumljivo je, da zahteva razvoj Institutu za elektrozeve tudi spremembo v načinu dela. Planiranje in evidenca dela morata obstajati, če hočemo uspešno reševati postavljene naloge. Brez pravilne evidencie dela tudi ni mogoče oceniti delovni učinek posameznega nameščence in uslužbenca, ni mogoče dela pravilno plačati in nagraditi.

Na pobudo partijske celice inštituta, ki je uvidela potrebo po osvojitvi višje oblike dela, je uprava sporazumno s sindikalno podružnico sestavila komisijo z nalogo, da prouči možnost organizacije brigadnega načina dela in izdela delovni načrt. Na zadnjem sindikalnem sestanku je predložila uprava inštituta delovnemu kolektivu v presoji osnovni načrt brigadnega načina dela, kot ga je izdelala komisija.

Uprava inštituta bo kontrolirala delo posameznih brigad na podlagi dnevnega grafikona in tedenskih poročil sektorjev dela, ugotavljala, če so vse brigade delale po predvidenem operativnem planu, in preiskala

Z velikimi osuševalnimi deli bomo dobili v Pelagoniji 50.000 ha plodne zemlje

Na jugu Makedonije leži svojstvena Pelagonska kotlina. Nekateri predeli so zelo plodni, širok pas vzdolž Črne reke in njenih pritokov pa je močvirin in v rasti zaostal. Ta neplodni predel Pelagonije obrobja golo hribovje. Na njegovih strminah raste komaj kakšen grmič, v peščeni dolini, zasuti z raznimi rečnimi naplavinami, pa prav tako ni drevoja.

Danes se nam zdí skoraj neverjetno, da so bili tu še pred sto leti prastrani gozdovi in bujno zelenje.

Pa vendar je bilo tako. Ta predel naše države je pripadal najdalje turške imperiji. Skozi pokrajino so bile epljane poleg karavanskih poti tudi pomembne trgovske in strateške ceste, ki so bile še posebno važne v času, ko so se začeli zaslužnjeni balkanski narodi osvobajati turške jarma. Da bi očuvali te zveze, so izkrcili velike predele gozdov vzdolž glavnih cest. Pred vedno večjim nasiljem pa je ljudstvo bežalo globoko v gozdove, ki so jih krčili za nove naselbine. Tako so polagoma izginjali

tiste primere, kjer so brigade plan prehitale ali pa zakasnile. Če se izkaže, da je bil plan nepravilno postavljen, bodisi previsoko, bodisi prenizko, se bo rezultat, ki ga je brigada navidezno dosegla, popravlil, prav tako tudi v primeru, če ni brigada po lastni krivdi v delu zaostala (okvara strojev in podobno).

Brigade bo uprava v pogledu dela ocenila le na podlagi dobljenih delovnih rezultatov za dobo 4 tednov. To bo tudi edini kriterij za pohvalo, nagradjevanje ali kritiko dela posameznih brigad.

Delavci in uslužbeni inštituta so predloženi osnutek organizacije brigadnega dela soglasno sprejeli in se zavezali, da jih bo pri delu vedno vodila misel osvajanja višje oblike dela, ker nas le to vodi k socializmu in s tem v lepše življenje nas in naših otrok.

26. junija 1949 bo velika tekma koscev in grabljic

Prihodno nedeljo bo v Arji vasi pri Zalcu veliko okrajno tekmovalstvo koscev in grabljic. Za tekmovalstvo vlada v kmetijskih združenih in ekonomskih velikim zanimanje. Po končanem tekmovalstvu bo velika kulturna piroditev v prostorih kmetijske zadruge v Arji vasi. Pripravljena se tudi lep darila za prvake in najboljše tekmovalce.

FIZKULTURA

Razpis množičnega tekmovalstva v odbojki

Z namenom, da je vključiti čim večje število delavcev in nameščencev ter kmečke mladine v sistematično fizikalno delo in organizirano tekmovalstvo, razpisuje GO Zveze sindikatov Slovenije v sporazumu s Televadno zvezo Slovenije in Zvezo iger za Slovenijo tekmovalstvo v odbojki za FA sindikalnih podružnic in aktivne mladinskih organizacij na vasi.

V okviru svojih organizacij lahko tekmujejo vsi člani sindikalnih podružnic in mladinskih aktivov na vasi. Tekmovalci in tekmovalke, ki sodelujejo na prvenstvu FLRJ in LRS za skupna društva in klube nimajo pravice sodelovanja.

Združeno naj tekmujejo tisti mladinski aktivni ali sindikalne podružnice, ki imajo manj kot 50 članov. Moštva pa naj nastopajo pod imenom aktivna, ki bo dalo največ tekmovalcev.

Tekmujejo moška in ženska društva, ki se morajo prijaviti okrajnim ali mestnim televadnim odborom do 15. julija 1949. Tekmovalstvo se začne 1. avgusta 1949. Tekmovalstvo bo za okrajno, oblastno in republiško prvenstvo sindikalnih podružnic in mladinskih aktivov.

Tekmovalstvo za okrajno prvenstvo razpiše in organizira okrajni televadni odbor skupaj s sindikalnim svetom. Tekmovalstvo v okrajih se mora izvršiti najkasneje od 1. avgusta do 30. septembra t. l.

Oblastna tekmovalstva organizira Oblastni fizikalni odbor v času od 1. do 15. oktobra. Republiško prvenstvo organizira Televadna zveza Slovenije in Zveza iger za Slovenijo pod okrajno GO ZSS v Ljubljani v drugi polovici oktobra.

Vrstni red tekmovalstva bo določen z žrebom. Vsak teden se mora odigrati najmanj po ena tekma. Prostor za tekmovalstvo izbira prvi izbrani tekmovalce. Stroške za okrajna in oblastna tekmovalstva nosijo fizikalni aktivni, za finalno tekmovalstvo pa organizator tekmovalstva.

Mesana moštva niso dovoljena. Tudi starostna doba ni določena. Igre se bodo vršile na predpisanih igriščih.

Okrajne tekme sodijo igralci športnih društev, ki jih določi okrajni televadni odbor, za oblastna in finalna tekmovalstva pa imenuje sodnika ZIS. Vsa televadna in sindikalna društva morajo dati na razpolago igrišča, ki jih posedujejo.

Prvaki moške in ženske ekipe množičnega tekmovalstva v odbojki prejme pokal GO ZSS in praktično nagrado.

Sindikalni sveti in okrajni televadni odbori naj se zaradi koordinacije tekmovalstva med seboj takoj povežejo. Sindikalni sveti naj obvestijo do 15. julija 1949. oddelek za fizikalno pri GO ZSS, koliko moštev je prijavljenih za tekmovalstvo. Priloga naj redno poročajo o tekmovalstvih. To velja tudi za okrajne televadne odbore, ki naj o svojem sodelovanju poročajo TZS.

Glavni odbor Zveze sindikatov za Slovenijo

Množična tekmovalstva fizikalnih aktivov so prvi korak k organizirani fizikuri

Da bi fizikalno gibanje čim globlje prodrlo med delovne ljudi in služilo širokim delovnim množicam v razvedrilo in okrepitve zdravja, so bila organizirana tekmovalstva, kjer naj bi bil zajet vsak delovni kolektiv, saj so izvedljiva brez posebnih naporov in kvazitov. Številni naši kolektivni aktivisti in mladi, ki imajo razumel pomen teh tekmovalstev, so dosegli že vidne uspehe. Tako je na primer tovariš Rojc iz podružnice »Meprom« v Mariboru postal v kosarstvu prvak podružnice, okrajna in prvak LRS za leto 1949. Tudi med nogometni tekmovalci odkrilo več talentiranih igralcev.

Nevarnost, da se osvojuje tudi pri izvedbi kolektivnih tekmovalstev in se zato podaljšal rok tekmovalstva za podružnice do 15. julija 1949, okrajni pa bodo izvedli okrajna tekmovalstva do 30. julija 1949. Prvo nedeljo v avgustu pa bo v Ljubljani republiško prvenstvo FA v kosarstvu, ko se bodo pomerili najboljši kosarji iz naših podružnic.

Izvestveno bo treba začeti s pripravami za »industrijski mnogobojski«, ki je bil razpisani. Sindikalni sveti in okrajni televadni odbori naj takoj začnejo z izbirnimi tekmovalci in podružnicah. Treba je izvesti okrajna tekmovalstva, kjer bomo izbrali najboljše, ki se bodo pomerili v predpisanih panogah 11. septembra 1949 v Ljubljani na prvenstvu fizikalnih aktivov LRS.

tega ogromnega predela zemlje je treba na izhodni kotline poglobiti rečno strugo. Strugo Črne reke in njenih pritokov bodo prekopali v dolžini 200 km. Pri prvih zemeljskih delih bo izkopenih in prenesenih 8.800.000 kub metrov zemlje. Za vsa ta dela je investirana vsota 750 milijonov dinarjev.

Voda iz umetnega jezera bo namakala polja in gnala hidrocentrale

Hkrati z deli na osuševanju pa bodo regulirali tudi pravilno namakanje polj na najmodernejši način. Da bi zagotovili potrebno vlago skozi vse leto, bodo na Črni reki v Pelagoniji zgradili ogromno umetno jezero, v katerega se bo poleg Črne reke izlivalo tudi večje število planinskih rečic in hudournikov in ta količina vode bo zadostovala za namakanje 50.000 ha zemlje. Kot stalna rezerva pa bo voda iz Šemnice, ki bo dajala okrog 105 milijonov kub metrov vode. Ob odtoku iz jezera pa bodo zgradili hidrocentrale, ki bo dajala električno energijo, potrebno za pogon industrijskih podjetij.

Z zbiranjem ogromnih količin vode v jezeru pa se bo znatno zmanjšala struga reke in dobili bodo širok pas zemlje, primeren za gojitve raznih kultur.

Na izsušenem terenu bodo gojili poleg žitaric tudi vrsto industrijskih rastlin. Velika plodnost zemljišča obeta velik prienos. Bogat in obilen pridelek bo dal temu kraju velike dohodke in ga uvrstil v vrsto najbolj bogatih krajev naše države.

Veliki predeli zemlje bodo pogozdeni

Vzporedno z osuševalnimi deli se bo začelo tudi pogozdovanje velikih kompleksov zemlje. Do sedaj so člani Ljudske fronte s prostovoljnimi delom zasadili nekaj deset tisoč sadik. Ti novi gozdovi bodo v bodoče preprečevali odnašanje zemlje, prav tako pa bodo tudi sami zadrževali gotovo količino vlage.

Velik del osuševalnih del so prevzele na sebe frontovske organizacije. Do sedaj je bilo reguliranih že veliko število rečic ob spodnjem toku Črne reke, obala je zavarovana v dolžini nekaj kilometrov, v najkrajšem času pa bodo začeli z velikimi deli.

Urejuje uredniški odbor. Glavni urednik T. Seliskar. — Uredništvo (telefon 45-38) Miklošičeva cesta 22/II. — Uprava (telefon 49-70) Masarykova 4/II v Ljubljani. — Izhaja vsak petek. — Mesečna naročnina din 12.—. — Štev. ček položnice 6-90603-9. — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.